

POMPILIU MARCEA: «Atitudini critice»

„Atitudini critice” (Editura Cartea Românească, 1985), a cărei apariție e, din nefericire, postumă, ilustrează în chip fidel jurnalistic lui Pompiliu Marcea în ceea ce are această originală...

literare de dincolo de actualitate, făcea critică literară și venea cu opinii despre contemporani, practica o îndelungată de fel didactic și simțea că e momentul să aibă, și în acest domeniu, păreri...

O MITOLOGIE A ROMÂNILOR

Icturarea unei lucrări destinate mitologiei românești este, de la bun început și din principii, tentantă, cu atât mai mult cu cât este de mult timp așteptată...

esențiale. În interpretarea unor termeni vechi pre-latini. Cu siguranță, autorul Mitologiei s-ar bucura să știe că, de fapt, zăna, Crăciun, zoș și Gogiu, Caraiman (nici o legătură cu toponimul turcesc «Caraiman», pădure neagră)...

teoretică, precum adă: „Iorga a fost cel mai aprig apărător al ideii de specific, de originalitate în creația artistică. El, cerg a fost, desigur, unul din marii învățați ai istoriei popoarelor...

și analizele au aceeași direcție, asemănătoare, pină la un punct, cu aceea a lui Mihai Ungheanu și C. Stănescu, punind totul pe seama eticizării formelor și nu pe sonoritatea și; memorabil ar fi, din acest punct de vedere, doar adăvrul...

Artur Silvestri

POEZIE

Patrel Berceanu Intimplarea cea mare

DIALECTICA REALITĂȚII

Cel de-al treilea volum al lui Patrel Berceanu, Intimplarea cea mare (Ed. „Eminescu”, 1985), mărturisește avaturlile pactului încheiat cu realitatea, în sensul asumării destinului demurgic al celui ce populează universul cu lucruri inventate...

pede temperate în numele unei estetici a înșingării și a orgoliului ultragrat. Zonele biografice interioare se dezvoltă treptat, fără ruperi bruște de nivel, cu aceeași intoleranță și lipsă de complexe în fața obișnuitelor mijloace de incantație ca și în volumete anterioare...

PROZA

GABRIEL IUGA NINGEA PENTRU UNUL SINGUR

NELINIȘTE CALMĂ

Autor a patru volume de versuri, Gabriel Iuga se lasă tot mai mult în serios ca prozator; în acest apărut volum: „Ningea pentru unul singur” (povestiri, 1978), „Pinda” (roman, 1981) și „Cinele de piatră” (roman, 1984)...

„cotidian”, nu au nimic eroic în gesturi, ci doar preocuparea de a-și pricepe viața după „logica inimii”. Ei se mișcă într-o atmosferă ce captează semnele vagi ale destrucțiilor stocului tradițional...

CRITICĂ

Tudor Argeșiu, în Bilete de papagal, la care poeta a colaborat frecvent, sau prețuirea pe care l-o poartă Liviu Rebreanu, Panait Istratie (la rindul ei, Otilia Cazimir are o mare „descoperire” poetul Ioanid Romanescu)...

ÎNTE «EVOCARÉ» ȘI MONOGRAFIE

Acum aproape două decenii, când începea să fie publicată Otilia Cazimir, George Sanda (legatara poeziei pentru editia completă) publica primele articole: reținu evocări, destul de sporadice, dar pline de substanță și mai ales de o acuitate dezavăluătoare din partea celui ce depozita o bogată corespondență personală cu autoarea Fluturilor de noapte...

Drumată și formată în preșimă marilor scriitori, Otilia Cazimir (Alexandrina Gavrilăscu) a lăbat de timpuriu pasiunea literară cu rigurosa scrierului. Ucenicia ei strălucită l-a fost vegheată îndeaproape de G. Ibrăileanu („naul meu literar”), Mihail Sadoveanu, Mihail Codreanu și „cel care mai-a fost mai prieten decit totu, George Topliceanu” (emoționant de înedită evocarea-document a tinerăriului vienez din 1937, unde poeta l însoțea, cu ultime speranțe, pe G. Topliceanu, în căutarea sănătății). Apoi prietenia cu mulți alți scriitori remarcabili din oercul „Vieții românești” de lași și de mai apoi. Merită amintit, de asemenea, medalioul pe care l-l dedică în 1928

„Viziunile, proverbele și speranțele” poetului sint dominate de teroarea singurătății: „toate riurile se caută într-unul singur / iarba s-a făcut fire de țarbă / și-a fie mai ușor sîngurătate / toate coriurile sint lumină însingurată / singură moartea supraviețuiește / toate cuvintele se visează a unui singur cuvînt”, („VI. Mi s-a făcut dor de cîmpie”)

Prospenșia spre unitate se însoțește cu actual identificării / regășirii în plasma discursului liric, eul se transpune rind pe rind în elementele figurative ale poemului și astfel accede la starea de împlinire, de totalitate („pentru că „Alcățire” sint totu...” — „Vizul cu numărul zece mi”)

Poetul definește știința „leacurilor de aflăt bunătățe în adicul durerii” și se lasă răsfățat în puritate, într-un elan de dăruire ce n-l amintește pe Ioan Alexandru. Și totuși, înțelepciunea ultimă la care ajunge, invocind și exemplul mitic al lui Amphipolis („Cel mai scurt dialog platonice” este concentrată în admirabila poezie „Multă inimă” și mărturisită în poemul „Pașarea Kiwi” — a tăcea înfiortat de definerca unui adevăr teribil).

O mențione aparte merită „Teoria despre rouă” în care puterea de sublimare atinge epurată, în beneficiul celeste, rona sinergetică (simbol al redemptivității) fiind o emanare pură a arborelui vieții sau stîndu-se în centrul lumii prin sugestia arborelui de rouă (în mitologia chineză). Identitatea rouă — lacrimă („Nu pot deosebi roua de lacrimă”) pare să evocare și tensiunea reținută în versurile din „Alcățire” acoperite de lacrimă: „de-aș ști povestea de-aș ști cuvîntul / cu care frunza se rupe de-un ram auriu / și-aș zice mamă mi-aș spune casă / mi-aș zice umbră mi-aș spune fiu”

Nu toate poemele sint profunde, dar tonul general evidențiază sensibilitatea la marile teme poezice. Unele versuri, precum cele din Patrel Berceanu un poet de rafinament care revine stîlul inimitabil al începuturilor dosofiteine („dar-nă pustie / dară în mare / stă-n curăție / moartea cea mare — „Precum se stie”) sau organizează registrele lirice printr-o ingenioasă specie a textului în pagină („Lumina lunii are dintisori, o multime”)

Patrel Berceanu este un vames ironic al cuvintelor tipărite pe frunze îngălbenite de învidie, care uceniceste la propria sa legendă.

Constantin M. Popa
*) Patrel Berceanu: „Intimplarea cea mare”, Editura „Eminescu”, 1985.

disponibilitate pentru tragic. din exces de vitalitate.

Această vitalitate nu este, însă, una brută, ci frînată, canalizată, inițiată în reacții de apetit contemplativ și vibrație emoțională. Nici exuberanță în ce, nici moliciune, nici disprețare și nici apatie. ci calea de mijloc tensionată ce tine forțe opuse în echilibru fragil. Vitalitatea de care vorbim își încorporează precaritățile ce aparțin ființei omenești. Ipotezele sale sint evocate în consecințe și înșingate volumului. Astfel, bătrînul cuman Negru și în de la cămărușă cu oile la iernat, ci rămîne în munți ca să răzbuie moartea unui pui de căprioară — ce-l amintește de pierderea propriului copil —, cucerirea pădurea cu cerbice pină moare cu cutitul înțipat în risul vinovat al tineretului („Noimbele” de cîinele credincios (Risul). Această vitalitate intrată pe traiectoria coboritoare a vieții, fără ca să apară conflictul dintre dorință și putință, se regăsește în Epava.

Versimilă este și vitalitatea claustrată în orizontul casnic. În Antversera, bătrîna Gherghina aparține tipului pitoresc de băbuță de gură: Lulia și Vasile se spetec pentru a-și aniversa căsătoria, la chef nu se întimplă mai nimic, doar întrebarea bătrînei „la zi cum a fost cu proau atînd venind rînd nu trebuie. Nici era curtea de un purce furtiv, în vîntul trecut de un așual prieten: pînăcerea se termină cu spălutul vaselor, mahmureală și gîndul că a doua zi începe munca s.a.m.d. Marin Luoa (în fiecare zi e luni) e părăsit de nevasta stătuț de nevastă, însoțit de un băiețel (Noimbele) sau televizor, murțuri, și în de la cămărușă și să răzbuie, viața merge după același tipic, și nu pricepe, cînd o întîlneste pe fosta nevastă, de ce a plecat de lîngă el dacă a dat piețe aceeași lume. Bărbății din prozele lui Gabriel Iuga suportă oarecum execuția înșingată („Noimbele”) sau cu un început de revoltă „Casa de piatră” și zburdănițele II duc la stări întrebătoare (Ningea pentru unul singur); în cluda vitalității, sint firii delicate. Cu o aparte forță de sugesție, în Pînlul se radiografiază îndrăgostirea unui tânăr de femeia de mare vîrstă, care are la ea o fereastră a blocului, fumează, îl pune întrebări și cîntă nocturna lui Chopin. Cele 12 proze din volumul lui Gabriel Iuga au multe sugestii și incidente psihosociologice. Ele ne relevă un analist fin, care nu și bruschează victimele, ci înțeleg și înțeleg viața, înțeleg și înțeleg semnificativ și fraternizează cu ea. Aceste promisiuni merită a fi urmărite cu mai mult curaj.

Vasile Macovicuic
*) Gabriel Iuga: „Ningea pentru unul singur”, Editura „Eminescu”, 1985.

Antologia «Luceafărul»

Un poet al permanențelor

Există în volumele lui Petre Got de la **Cer infruzit** (1969) la **Paranteza lunii** (1985) o preferință pentru categoriile organice, pentru trairă în orizontul arhetipal, specifice liricii tradiționaliste de vizionarism ontologic. Veritabilul „nordist” (categorice stilistică și nu geografică — avertizează M. Ungheanu) va canta, mai întâi, satul natal scăldat în lumina înaltă a munților, casa părintească, sora — nenunțată — tata, mort, se pare, tânăr, care umbra se sub pămînt după lumină în timp ce poetul o caută prin ceruri și mai ales mama, zeitate tutelară a demersului liric. De la **Dimineața cuvintului** (1980), în special, poezia lui Petre Got, fără a abandona universul fixat încă de la debut, va evolua spre un lirism existențial, cu o ușoară tentă eclică.

Constante rămân însă temele — cultul permanențelor, contopirea cu lutul, căutarea rădăcinilor, determinismul ancestral, solidaritatea și identitatea cu strămoșii, puritatea și bogăția sufletească — prinse într-o rețea de imagini, surprinzătoare prin coerența lor, prin care Petre Got refacă legătura cu poezia lui Lucian Blaga, asimilată și reinterpretată. Originalitatea lui poate fi aproximată dacă nu determinată în încercarea de a încorpora simbolurile de vom vedea îndată în structuri lirice inedite, prin trecerea de la versul frust la cel ideatic, fără a sacrifica emoția. Ca poet al tradiției și al stărilor elegiace, l-aș compara cu modernul Serghei Esenin, „ultimul poet cu satul-n glas” prin saltul estetic de la detaliul etnografic la interiorizare, după cum pe Ioan Alexandru îl raportăm la imnurile bizantine, pe Georgehe Pituț la ex-

presionismul german, pe Ion Iuga la lumea asiatică, spații culturale benefice pentru poezia „nordistilor”. Simbolurile, unele de sursă blagiană, altele comune liricii transilvane sau proprii poeziei lui Petre Got — lumina, glasul de ceață, pasărea sfântă, somnul (uneori în varianta „somnie dulce”), crugul, ramura nepămîntească, grădina, sufletul pădureii, cerul, rădăcinile etc. — semnifică un univers al transparențelor tulburat de căderea într-un timp al planetei, determinat și pragmatic, nu altul decât timpul istoric răsturnat. Astfel, secolul tehnicist care se ține „doar într-un crin” (frumoasă imagine) pare înghețat, orbii călăuzesc alți orbii, „antecamerele vieții sint tixite”, ziua ne privește prin

lentile cu multe dioptrii, semnele macularii și alienării se ivesc peste tot, luna s-a depozitat atîrnînd „ca o mască”, numai plantele oferă lecții de demitate. Aici își găsește motivarea estetică poezia de angajament moral, cultivată de Petre Got în spiritul generației „luptei cu inerția”, printr-un nedezmîntat rigorism. Nu întâmplător, ca simbol al tăriei morale este reținută figura lui Iov cu al cărui destin poetul se identifică. Sufletul însetat de perfecțiune își realizează nu o dată aspirațiile intrînd în armonie cu sine, cu străbunii care în cer „visează, coses și ară și fac nunți”, — un simbol al continuității și nu al stingerii —, cu întreg cosmosul. O lumină caldă inundă toposul plămînturilor — Maramureșul —, structurat de imperiul legii. Anxietatea se vindecă printr-o privire senină, am spune, mioritică, prin devenirea în vegetal, moartea însemnind, de fapt, retragerea într-o floare sau într-un cais. Pe de altă parte, în articularea universului moral un rol important îl joacă invocarea **mamei**, sugestie a primordialei dar și etalon al umanului.

Invația vegetală în cetate — motiv resuscitat de Ion Georgehe în antologicul **Vine țara** — este percepută ca o împlinire într-o viază, cu adevărat, clasicizantă. Un ethos echilibrat conturează poeziile alimentate de un fond mitologic, remarcabile prin finețea caligrafică.

Petre Got este un poet autentic, sensibil la orizontul Pînței — ceea ce dă o altă perspectivă Poesisului — anunțînd o Dimineață a Cuvintului. Rămîne ca poezia să vorbească de la sine.

George Gibescu

Miza stilului

La începutul deceniului trecut, cînd a debutat Florin Muscalu (aceasta s-a întîmplat în 1970), era încă la modă poezia caligraficilor gingașe, a cromaticii subțil elaborate, a melancoliilor surdinate și a suavității, o poezie elegantă și strălucitoare precum o haină de gală. A fost „explozia” echinoxilor (Adrian Popescu, Dinu Flămînd, Horia Bădescu, Ion Mircea), a fost grațioasa insolență a lui Mircea Dînescu, din **Invocație nimănui**, a fost fosforescența **Nopților...** lui Dan Verona și citadinismul feeric al lui Mircea Florin Șandru, a fost cîntecul candid-sălbatic al Carolinei Ilica. Sint, cu toții, poezi care au debutat spectacular, fără ezitări, marcați de un rafinament care nu e al vârstei. Montarea, regia spectacolului erau dintre cele fără cusur, semn al unui profesionalism precoce. Ținuta era impecabilă. Totul avea stăi, era elegant croit, asortat asemenea. Reinviase poezia „de modă veche” a cafoliilor, un fel de nou neosimbolism, dintr-un nou, deja anticipat **fin de siècle**. Cîți dintre cei astfel (superb) înveștimați cu atât de alege maniere în „înalta societate” a poeziei și-au păstrat vechile uzanțe? Cum e și firesc, foarte puțini. Majoritatea n-a făcut decât să se conformeze, tineretește, unei mode de țară s-a desprins deîndată ce a trecut.

Între cei care au rămas consecvenți (implicit acum „demodați”) îl

avem pe Florin Muscalu ale cărui volume (pînă acum cinci la număr) oferă fiecare în parte și toate la un loc o imagine revelatorie a ceea ce se purta în poezie acum zece ani și mai bine. Această fidelitate neagă conformismul vizavi de modă în general și, bineînțeles, afirmă și confirmă o opțiune cu motivațiuni mai serioase. E cert că lirica imponderabililor, a culorilor irizate, a decorațiilor pe porțelanuri îl exprimă pe de-a-ntregul și în mod constant avantajos. Pînă și volumul cel mai recent (**Puterea lunii**, apărut anul trecut la „Junimea”) dovedește

că poetul nu-și consideră maniera uzată, ba mai mult că se simte bine chiar în „manierism”; altfel spus, își cunoaște perfect disponibilitățile și posibilitățile convenabile de exprimare. Starea lirică se confundă de regulă cu un elan de rostire frumoasă, cu o sărbătoare a textului pe care autorul, care-și este totodată și „copistul” priceput, nu-l conține decît migălos caligrafiat, precum inițialele de pe manuscrisele vechi. Sentimentalismul, intimitatea, în genere, sint marcate de o discreție impusă tocmai de pitorescul și eleganța imaginii care concentrează totul asupra sa. E motivul pentru care orice asperitate a expresiei este imediat vizibilă: „epiderma” textului e mult prea fină, iar „machiajul” mult prea savant pentru ca stîngăciile să treacă neobservate. Cînd totul e pus la punct, textul are realmente farmec, adică putere de seducție: „Acei ochi verzi, puțin cerești, mai mult uitați... / Un fel de roșu hieroglifă lacrimînd pe față, / Umbra întreagă dintr-o vară-ți stă în păr; / Șoimul mai vînat către dimineață, // Intr-un polen al cetății. Altfel zis / Pătrund în veac. Ce tulburări... / Acei ochi verzi din hieroglife / Doi vulturi albi, două statui zburînd în zări...”. Cum se vede, miza se joacă pe stil, pe o notă livrescă și totodată pe o senzualitate de efect.

Daniel Dimitriu

petre got

Au năvălit zeei în cetate

Au năvălit zeei în cetate :
Zeei cu trup de frunză, zeei cu trup
de izvoare,
Zeei-cireșe, zeei-căpșuni, zeei-verdeață.
Umblă pe străzi, prin pietele,
În mîini cu celeste ulcioare,
Pe umeri cu saci de viață.
Albe, surzindne fecioare
Îi ascund sub pleoape.
O, cită mireasmă, cită eternitate,
cită răcoare

În clipă încapă.
E anotimp de ingeri pe ape.

Aici clipa...

la aminte la pacea din grădina
părinților,
La iarba independentă,
La visele țării — merele,
la aminte la rostirea printre dinții
a pirului,
Printre dinții săi negri, lucioși,
la aminte la aerul acesta diuz,
Care știe să lupte pentru a-și păstra
ființa,
Nepăsindu-i de îndepărtate zvonuri
false.
Paranteza lunii închide aceleași
adevărați,
Aceleași speranțe.
Ești tu insuși în fața judecății.
Aici clipa arde mai demn,
Are memoria vesniciei.
Vei asista la întemeierea zilelor
Împreună cu trandafirii.

Răvaș mamei

Acum, cînd încep al patruzeci
și treilea ocol al Soarelui,
Îți promit că nu voi rupe raza
Ce sălășluiește în ființa mea.
Îmi voi împărți masa, singurătatea,
numele,
Cu o dimineață albastră.
Doresc neapărat să ajungi
să te bucuri
de puși ce îmi vor duce mai departe
zborul.
Drumul celor o sută șizeci și opt
de anotimpuri

L-am stropit de atîtea ori

L-am stropit de atîtea ori
Cu toamni singe —
Dar toate sint bune, mamă.
E bine că zorii infrunzează
Și vîntul cîntă,
E bine că ogoarele nu mint

Și apele nu declară grevă.

Cu un strop există mai multă
lumină în lume
Decît întuneric,
Cu o idee — mai multă speranță
Decît disperare.
Toate sint bune, mamă.
Cred într-un echilibru al lucrurilor
Căruia tu-i spui Dumnezeu,
Cred într-o lege interioară a Firi.
Lumina învinge, chiar dacă rănește,
Lumina învinge.

Țărm european

Facem parte, spunea, din imperiul
frigului,
Din lumea neodihnei calculate,
Avem pleoape de ceață, de ceață,
Și prin singe un frig istoric ne trece.
Ne invităm, ne invităm pe rotisorul
social,
Dar flăcăriile deasupra cărora
ne zbatem
Sint flăcări ale gerului năpraznic.
Ne grăbim, ne grăbim — încotro?
Alergăm, alergăm — unde?
În cel mai bun caz sintem în același
loc.

Antecamerele vieții sint tixite, tixite,
Nimeni nu vede pe nimeni,
Iar luna, sus,
Atîrnă ca o mască.

Lentile

Eu îngust precum țeava de tun,
Ritmuri nebune asaltînd ritmul,
Ochii mei nu mai sint lacrima zeului,
Ochii mei sint minjiți cu timp.
Am văzut orbii călăuzind alți orbii
Printre clipe,
Vorbeau despre un pod
Pe care numai ei îl zăreau.
Doamne, cită mai arată orologiile tale,
Doamne, cită mai avem?
Ziua ne privește prin lentile foarte
groase,
Ziua ne privește prin lentile
Cu faote multe dioptrii.

Convalescență

Tu dai la o parte perdeaua și-mi spui
că a nins,
Ca în poemul meu preferat;
Pămîntul, pămîntul rănit
A fost și el bandajat.

Cum stau întins pe pat, mi se pare
Că sint așezat în sicriu
Și că pe-o asemenea pură ninoșare
Mă vor duce la groapă, de viu.

Fulgii plutesc — gînduri triste,
Ideologii ce nu s-au intrupat;
Tu dai la o parte perdeaua și-mi spui
că a nins,
Ca în poemul meu preferat.

Un pilc de zei

Mi-e teamă. Rogu-mă timpului
Să fie bun
Cu acest mugur tîrziu,
Cu acest inger
Prins în ritm
Fără a cunoaște drumul pregătitor,
Fără a ști calea dulce a lăptelui.
Se umple un gol, se vindecă o rană.
Se tîmăduiește o sete fără seamăn —
Sint un invlăgător, sint un invins.
Există în noi un cosmos întreg,
Există în noi un pilc de zei
Nespus de puternici,
Nespus de cuminți.

Cetatea

De flori, de flori sint oamenii cetății,
Aerul cîntă la trecerea lor,
Gestul devine caritativă,
Visul înalt.
În dreptul fiecărui om e-o stea,
În dreptul fiecărui stele, om.
Moarte, moarte, te-am văzut
Spinzurindu-te de lună.
Care demon, care duh
Crugul ni-l șopti-mpreună?
Cerul meu este de singe.
Și de cloac și de dor.
Cerul nostru va-nfrunzi —
Neresușit, te vom învinge...

Coborire

Somnul e o mare, o imensă mare,
Plutim în împărăția timpului zero,
Prin iezerul singelui presimțim
Cum se zămislESC zodi.
În universul acesta de valuri și flori
Îi auz, iubit, genunchii plîngînd,
Orașele zboară prin spații ca niște
nove astrale
Și catedrală de gheață mi-e orice
gînd.
Prin magneții submarini trece o mare,
de moarte.
Eu vreau să mă salvez devenind cais —
Se face că trăiești pe o altă planetă
Și de mi-e de ani nu mi-ai scris.

Un copil fericit

Un copil fericit privea universul
Ochiul lui are viața rămasă în cer,
Amintirea privirii se-arată,
Amintirea copilului blind-efemer...
Deseori primăvara sau toamna tîrziu
Un portret din vechi aștri opare pe cer
Un copil fericit privind universul,
Un copil ne privește din cer...

Zimbetul lui îl simțim uneori,
Chipul său e amar-fericit,
Luminat de tăcere în zori,
Un copil înfinit...

El se joacă-nșirînd iar planetei
Construind un portret de copil fericit
Ce privește cîntînd universul
Ca un veac început și sfîrșit...

Un copil fericit privind universul,
Un copil fericit...

Lupoaca albă

În scorbura fosnînd pe fundul mării,
Cu suflet fumuriu de depărtare,
Trăiește o lupoacă, poezia —
Lupoacă albă care nu mai moare.

În cer se vîd înalt acele scorburi,
Deasupra lor cu steaguri trecătoare,
Cînd bufnitele verzi cu ochiul lîrei
Păzesc ținutul așezat sub mare.

Din veac în veac ea urlă speriată,
Se-aude pe pămînt o dată la un veac,
O doare ugerul de fată
Și doi copii pot sugă deodată.

Tîrziu se-ntorc copiii străvezii.
Unul se duce-n cer mai sus de lume,
Altul coboară pururi în pămînt
Și între ei lupoaca, vechiul nume.

Azi-noapte, marea ne cerea copiii,
Ne-apropiem de-acest sfîrșit de veac,
Lupoaca albă urlă-ndurerată
Și doi copii așteaptă vechi și tac.

Foarte tîrziu, copiii străvezii
Mult peste noi trecînd în depărtare
Cu chipurile arse, ca de crini,
Își vor trimite ei copiii lor în mare,

Pînă cînd sfîrșit și ca o mireasmă,
Pe ape-i va plută cadavru-fum,

Cînd gura ei nu va mai fi aleasă,

Nu va mai fi lupoaca de acum.

Elegia semnului din chihlimbar

În cheagul stîns de chihlimbar
Aripa păsării întîrzie,
Încinerată ca o altă lume
În viața și în moartea lui de stea.

Cavoul dulce-al păsării amare
Pe ceruri strălucea ca un calvar
Și oamenii, de veacuri, își tot spuneau
că-l luna
Cheagul etern din vechiul chihlimbar.

În el se-nmiresma aripa dragă
De-un mir mai tragic, ca un chip
Și peste mări, cînd marea-l ajungea
Semnul era de galben albatros.

Astfel, din arta lunii dureroasă
Deasupra mării, înspre Grecii clare
Corăbii trec cu mirodenii sacre
Și-un semn, de pe pămînt,
în chihlimbare.

Puterea lunii

Să ai puterea lunii, care înalță apele
spre cer,
Să ai puterea chihlimbarului
nocturn-zeesc...

Să îți în aura-i morganica insectă
Albatrosul,
Luat de pe corabie din acel jag
marinăresc,

Să ai coroana ghearelor lăstate
De pasărea infirmă pe pămînt,
Și s-o așezi pe gura liberă,
Să vezi chiar din coroană lacrimînd

Aripiile deasupra ta lăstate. Să ai
puterea
Să le uiți. Puterea lunii e puterea ta.
De veci e...

Și așezat cu fața-n sus, plutînd
pe mări,
Să ai puterea timpului ce trece...

Castelul flamand

Ei lucrau în mijlocul pădurii
După scorburi vechi și după legi,
Un castel flamand cu un dezastru...
O corabie a ieșit, cu pinze reci...

Vîntul ce trecuse printre arbori
Le pierduse mințile prin jur,
Ei credeau că sint, lucrînd, pe mare,
Și lucrau ca toamna frunzei, pur...

Nimeni nu-i pusese-atunci la lucru...
Au venit pentru-un castel flamand,
Să-l înalțe-n fața stelelor acele
Ce împovărau cereșul land...

A ieșit corabia aceasta. Cine merge,
merge,
Cine nu, chiar nu l
O corabie ce putrezește-n cadru,
Pinzele de moarte ea le-avu...

Studentul lui Galileo

Studentul un punct de sprijin și răstorn
poezia l
Dați-mi în astru al lui Galileo
Murmura în tăcere, mirosînd a cucuță,
Măgice magice întărite cu greu : O l

Pe deasupra-i viața lunoasă
Constelații abstracte și semne livrești,
Dați-mi punctul de sprijin și răstorn
poezia l
Spunea studentul acelor discipline
cerești.

Intr-o noapte, prin boarea amară
a filosofiei,
Cu spiritul ars, răsturnă poezia
Studentul acela nocturn,
Cel ce studia veșnicia.

Au sesis învățatii, prin somn au simțit,
Constelația sacră, îndurată,
O ruină-a tăcerii cedență-n dezastru
Și, sub ea, studentul de altădată.

— Căutăm voluntari, filosofi sau
barbari,
Lumini cu lumini să refacem
constelația clară,
Studentul în astru al lui Galileo
Trebuie adus pe pămînt în lacra
solară.

Au urcat doar cițiva în mormintul
ceresc,
Cei de jos îi priveau cu nebune
ocheane,
Învățății plîngeau în lumina tîrzie,
Togele lor fluturau diafane.

Magul sihastru aici terminînd
Textele sale din Galileo,
Nu se cunoaște dacă barbarii
Sau filosofi purtau lacra mereu...

Parabola detaliilor

Urmare din pag. 1

cel Roșu, Amarilii, cuplul Raica — Stein, Mărginean, Luca, Duma. Autorii de istorii și genealogii, ambii notambuli, Fitacek și Vancu cel Roșu rămîn memorabili.

Formula epică din **Spitalul** este înfîntată, mai înainte, în **A treia zi** și anume cea a elementului „închis”. În **A treia zi** a timpului închis, iar în **Spitalul** a spațiului închis (într-o acțiune se petrece într-un spital). Totul se restrînge spre un timp limitat, de o zi, în care se petrec evenimentele pe care orasul nu le mai trăise. O istorie apăsătoare localizabilă în vremea dinainte de război, pătrunde în fundamentele parabolei. Este numai aparent o zi obișnuită, însă forța orărbă și iresponsabilă se dezlănțuie. Orasul trăiește teroarea legionară. Prozatorul își realizează romanul cu o bună știință a tensiunii dramatice, cu intermitențe în acțiune prin reveniri la aspecte aparent pierdute anterior, cu o dozare abilită a dialogurilor, a logicii și argumentelor. Modul cum un personaj (Jager) observă lumea din sală (de la „Dacia”), pare existența reală a celor adunați acolo. Orasul asistă la un joc tragic în care mulți protagoniști apar sub măști ironice sau grotesci. Prozatorul reușește să-și

individualizeze personajele. Luca este șeful legionarilor din oras, avocatul Covaciu debitează cugetări trăiriste, Caius Moldovan — un pseudointelectual; Raica, victima legionarilor, trăiește prin proiectele sale utopice; prof. Peneșcu crede, iluzoriu, că sint suficiente, în fața forței, exemplele morale ale antichității. Un personaj pitoresc, bine surprins, este Vancu, milionar care trăiește în subsolul clădirii sale (totul preia tente simbolice), îndrăgostit de orgă, deși ar putea trăi deasupra, în palat. Nu se integrează social, sau are iluzia posibilității izolării (dar cite personaje nu trăiesc la nivelul iluziilor), un sistem personal de ferecure pare să-i jaloneze existența. Lăbura aproape maladivă pentru orag ar fi una, Existența în planul artei, prin muzică, altă ipostază salvatoare. Caută, fără să știe preciz cum, o cale de ieșire din cosmar. Finalul romanului înregistrează, prin parabolă, un sens al integrării sociale, precare, dar posibil. Personajul intră în încăperile altora (Jager, Covaciu), încercînd să pătrundă lucruri neînțelese. Inchizind trista experiență a unei zile, epical se poate deschide spre alte experiențe sociale ale orasului. Dacă în **A treia zi** întreg orasul era sub imperiul evenimentelor de la restaurantul „Dacia”,

în **Spitalul** tot orasul se va retrage, treptat-treptat, strădă cu stradă, în spital, considerat, la început, posibil loc de refugiu. Perioada este a celui de al doilea război mondial. Amici și ferite orientări politice, cu trecut mai mult sau mai puțin dubios, sub pretextul unor imaginare maladii se internează în spital, contra unor sume de bani, care cresc neînțecat pe-amăsură ce corupția roade din interior acest microcosm social. Intenția declarată sau nu a acestor falși bolnavi a fost aceea de a se izola de exterior, de lumea socială, de a se ascunde de „ceilalți”, sau unul de altul. Numai că, de fapt, „ceilalți” nu mai există. Spitalul l-a inclus pe toți. Ideea unei noi ordini începe să-și facă loc printre preocupările pacienților. Dintr-un loc iluzoriu-salvator, spitalul devine un spațiu al constrîngerilor și terorii. Noua organizare este dominată tot de corupție și despotism. În structura ei se găsesc germenii prăbușirii.

Spiritul speculativ, mobil, cu o bună cunoaștere a surselor și resurselor formulelor epice, Georgehe Schwartz reușește să construiască un ciclu romanes, în desfășurare temporală, folosînd, din plin, cuceririle prozei moderne. Adăugînd la acestea preocuparea pentru tema istoriei recente, fixată în prașina celui de-al doilea război mondial, rezultă imaginea unui prozator cu opțiuni care merită examinate și din acest punct de vedere.

Alexandria — declarație de dragoste

Urmare din pag. 1

chiar la ea acasă. De greșit, nu nimerisem greșit. Rîul Veda era același riu dintotdeauna. Spre mieznoapte, se zăreau aceleași dealuri mărunte, dincolo de care abia în anii din urmă em cutezat să trec o dată, avînd, aici, surpriza unei întîlniri cu plantații nesfîrșite de via de vie. Recent, am fost din nou la Alexandria. De fiecare dată, la ceasul secerișului, orasul mă cheamă să tăfăsum, e drept, nu pe săturate, asediați din toate părțile de miriști. Sint momentele în care urcă din pămînt, din temelii fostelor lanuri de griu, o liniște deasă, care se repede blind asupra orasului, asediîndu-i străzile, adîncîndu-i văzduhul, netezîndu-l amurgurile și diminețile.

Umbul însingurat prin centru. De ce n-aș spune, îmi e dor de o uniformă școlară, una

pe care mi-ar plăcea s-o probez în încăperea strîmă a unei dughene, urmărit de privirea mirată a mamei. Magazinele, numeroasele magazine din centru e bine să nu-mi afle gîndul. Ar avea, firește, destule motive să se supere pe mine.

Sint, deci, iarăși la Alexandria, orasul meu natal prin adopțiune. Privesc înapoia timpului. Cîți ani au trecut? Douăzeci, douăzeci și ceva. Înțeleg, abia acum înțeleg că în anii copilăriei mele orasul era de multă vreme bătrîn. Pe urmă l-a fost dat, așa cum le-a fost dat atîtor așezări în anii aceștia, să se nască din nou. Așa s-a făcut să ajungem în același timp adoulăscenți amîndoi. Numai că, lată, îl refuză să îmbrățească. E, cu alte cuvinte, sortit să rămînă tînăr și de acum înainte, așa cum vreau să cred că va rămîne, pînă la capăt, dragostea mea pentru el.

henri zalis

Călătorie

Ți se incurcă privirile
Vei spune hai să vorbim
să aprindem focul
să visăm printre stele
Te infășori în privirile mele
arcul și nostalgia
cum îți cuprind coapsele
multe altele
cu care își întregeste
festivalul
Așa se întâmplă
numai pentru că
el - vulturul -
rîvnește
să apuce
cu propriul plisc
în ghiarele sale
mai tari decît
o baionetă
tot ce numai
sub tăiși
primește răspuns.

Să zicem...

Să zicem că miine
- zi plină de rod -
tu și cu mine
intrăm în primul schimb
Sorbim aerul
ce pătrunde pe geamul deschis
și glasul nostru
bratul nostru
se intrupează
în otelul
cu care
vom fabrica
avioane
și mașini
Va trebui
să ne amintim
de această zi
cînd
am așteptat
omenește
să fim
să respirăm
în fumul de vîltoare
al metalului incandescent
ca și cum
minuim stele
și ne scaldăm
în soare
feciori de jărătec

ioan vieru

hărțile stelei

sălbăticiți lingă hărțile stelei
vor întreba vinătorii
ce are să mai fie cuvîntul

cui va semăna cel din ceață
întors spre roata dințată a zilei

după blîndețe gheara rămine în gol
se furiează cîntecul mierlei
la temelia clădirii

împrăștie peste rană spiritul inseninat

auzul care denunță care
farmecă sunetul
voi lovi bila de pe masa de joc
fără să se știe
mamă curajoasă cineva mă regîndește.

somn în natură

liber în spațiul străin bucuriei
nu mai pot fi

te apropii și te depărtezi
ca aripile sfinxiate
împrumutîndu-le flama
miinile umbrite de aceeași ură
prevestesc ultima întîrire
a soarelui

Zodie

Ați cerut o aminare
La fel și primăvara
cînd o ieșit afară din casă
și a văzut că iarna
este încă teafără
Dar urmăm
prin ceață și ger
starea de grație
a lunii mai

Nu mă întrebați de ce
primăvara ar da greș
Ea poate să vină
la soroc
cu condiția
să nu înzăpezim
în troiene
supremul ei înțeles.
Trecerea ei -
ce dorință nesăbuită!

Cintec pentru

sămîntă

și rădăcină

S-ar putea să auzi
cum crește stejarul
Rădăcinile lui au vîrsta
pămîntului
I-am fost într-un rînd
contemporani
Peste timp dintr-o goarnă
în firul verde
și în ploaie albastră
și-a trimbat tinerețea
Amindoi cu minte limpede
ne înținem maturitatea
în cercuri limpezii
Strălucitoare în crengile lui
strălucitoare pe fruntea mea
nu stăpînește
cerul suav
veșnicia timpului
eternitatea iubirii
Visarea spune despre mine
ce mărturisesc eu
despre ea
Între noi nu cade
nici un hotăr
sint ca și ea
stejar nevăzut
în zumzetul de albină
al patriei
un trup unic
cu o preferință povară

o cursă știută iartă vocile noastre
iară despărțită în două
de un limbaj

somn în natură pentru
a-l crede
pentru a ști direcția vîntului
pentru a vedea zorea ideală
calmul din jurul meu
ca o fugă spre neguri.

mărăcine

taci cît tinerețea mea se zbate
deasupra cuvîntelor

nu tu ci săgețile odihnindu-se-n trup
fac mult mai larg
locul acesta de pază
în care totuși nu mai are loc
nimeni

întotdeauna din partea opusă
ele îi schimbă înfățișarea
scurtă amintire
stîncă în care izbăva valul
iat-o plutind

o farsă e mărăcînul de aer
alt cît se poate

o galerie prin care trece în fugă
victima
nemaștiindu-se pe sine
apoi se așază la picioarele tale
refuzînd să se roage.

Bereea de duminică

Venise un camion cu bere, așa că bu-
fetul era plin; nu mai era loc la
mese, oamenii stăteau în picioare cu
sticlele în mînă; era fum de țigară,
căldură de trupuri înghesuite, parca cineva ar fi
încercat să aprindă un foc cu niște lemne ude
din care nu iesc decît aburi.
- Stăm aici, a hotărît Lăzărică; altfel, pînă
vine ala să dea bere se face coadă și mai mare.
Astăzi nu i se mai pare că se uită cu toții la
el: „Sau o fi fost numai o părere? Mă s-a întrebat
el.
- Dumneata nu te-ai dus la cercetări, bre? a
întrebat cineva de alături.
- Ce să caut eu acolo? a zis. Dacă mă
chema, mă duceam, da' ce să aflu de la mine?
- Venera s-a dus? l-a întrebat Anghel, din
partea cealaltă.
- S-a dus.
- Să vezi dumneata că o să ai bă neazuri din
cauza asta, a șoptit Anghel cîntînind din cap,
convins.
- Tu de unde știi? l-a întrebat.
- Am aflat și noi ce s-a întimplat... Și mă-
mica, săraca, plîngea și își făcea griji...
- Florica?
- Dînsa... S-a aplecat la urechea lui soaru-
său: Zicea că, uite, iară bagă Venera oameni la
puscărie... Că, tot așa a dat pe mina miliției și
pe Georgică a lui fina Veta și pe alții, cu re-
morca... l-a adevărat?
- Pura griu, a recunoscut Lăzărică în silă;
nu-l plăceau nici soapele astea dintre ei, nici
să discute despre așa ceva. I-a prins cum des-
carca remorca în curte... „Acuma ce s-o fi bă-
gînd și asta? s-a gîndit. „El mai lipsea să-l
poarte Venera de griji. Doar ca să se afle și el
în treabă.
- E păcat, bre, și-a dat Anghel cu părerea.
Vorba aia: nu-s oameni de-aici, din sat? Ce
era treaba ei să-l prindă? Pentru asta e miliție,
paznici... De-ai-a-i plătește statul... De ce s-o
nenorocescă totuși pe fina Veta?
- Putea să rezolve și altfel, a înțuit-o Anghel
pe-a lui. Să se ducă să-l atragă atenția, că doar
nu sint între dușmani... nu-i așa? Că doar n-a
venit agronomă aici, în sat, că-i cunoaște pe
oameni și poate să-i reclame...
- Cine zice asta? Florica, nu-l așa?
- Și Ioana, a recunoscut Anghel.
- Întîi a făcut Lăzărică. Au găsit motive
acuma, s-o judece... Mă, dacă ai ceva cu un om
nimica nu-ți place din ce face el, înțelegi?
- Ce-au ele cu Venera? Ce le-a făcut?
- Asta as vrea și eu să știu...
Între timp, responsabilul se întorcase cu mie-
lul, îl praprise în fața bufetului și începuse din
nou să vîndă bere; oamenii se înghesiau să
ajungă în față luptîndu-se să-l smulgă din mînă
sticlele abia desfăcute; de cealaltă parte a te-
ghelei, Oprea să zăbea să scape de miinile în-
tînse spre el, strîgînd și înjurînd; văzîndu-l
cum se chinase, Lăzărică se înveselise din nou;
- Păi da, și-a zis, cum să nu i se urce lui la cap,
dacă ține în rînă cheta de se deschide berea cu
ea? Se tinea mai în spatele celorlalți, nu se
înghesia odată cu ei și, oricît s-ar fi prefăcut
că nu-l bagă în seamă, Oprea nu putea să nu-i
simtă privirea batjocuitoare atîrîtă asupra lui,
fără să-l slăbească nici o clipă. Simtea că i se
urcă singele la cap; începuse să piardă șirul
la numărul banilor și al sticlelor și la un mo-
ment dat n-a mai răbdat.
- Ce vrei? l-a strigat lui Lăzărică. Bere?
Cite sticle?
- Veți-zi de treabă! l-a îndemnat. Nu te de-
ranja pentru mine!... „Aha! și-a zis în sinea
lui. Faci tu pe deșteptul, da' mai ai pînă
să fii...“
- Cite sticle vrei, bre? s-a oțărît responsa-
bilul. Spune odată, nu mă mai tine-n loc!
- Cînd mi-o veni rîndul, îți spui eu! l-a zis
abia stăpînindu-și risul. „Nu scapi tu de mine

nicolae mateescu

asa usor? s-a gîndit. „Nu mă cumperi tu cu
niște sticle cu bere!“
- Si după ce și-a luat sticlele cu bere a rămas
cu Anghel lingă teighele fără să-l slăbească din
ochi pe responsabil de parca ar fi văzut la el
cine știe ce ciudățenie; îl măsura din cap pînă
în picioare cu un aer gînditor ca și cum abia
acum înțelegea ceva care multă vreme îi scăpase.
Oprea mai avea cîteva lăzi cu bere, dar ajun-
sesse la capătul puterilor: le-a împins cu picio-
rului sub teighele, furios.
- Gata! a strigat. S-a terminat! Nu mai e
bere!
- Nici măcar nu s-a mai ostenit să răspundă ce-
lor rămași fără bere care strigau și se vînzolau
în fața lui încercînd să-l convingă să le dea și
lor: nu-l mai interesau, chipurile, decît lăzile
goale și banii strînsi ghemotoace în buzunarul
șorțului pe care se apucase să-i netezească și
să-i bage în sertar; ridica doar privirile din
cînd în cînd ca să se convingă că Lăzărică e tot
acolo. „Aha!“ și-a zis iar aceasta, în sinea lui.
Va să zică ai înțeles și tu că n-o să scapi de

eugen dorcescu

Cornii sălbatici

Urma
(pe care ai lăsat-o
trecînd) se aseamănă unei
cărări incomprehensibile unde
(între arborii negri)
sufletul gustă fructul rar,
fructul ațîțător, dureros
al ororii.
Desigur, sîngeră
dar cuvintele curg, încercînd
să salveze întîmplările, clipa.
Și soarele dezvelește cărările-n lung,
imi clatină umbra,
rupe în două noaptea și zi,
mă-nfășoară cu drumul
pustiu
printre cornii
sălbatici.

Forma gurii

Lacrimi umbrase și reci
(în care reverberază
razele lunii)
dau

un fel de miraj încăperilor,
spațiului. Cuvintele chiar
cu devenit lichide, astrale,
trupul se mineralizează, sorbind
mineralele neguri...
Te decodază noaptea, nu
te-nspăimîntă. Rulezi
spre marile adîncimi de-ntineric.
Ești singur și pur, ești un riu
colinar (întors către sine),
un riu care curge și se contemplă.
Cuvintele (strigătul) sint departe,
sint dincolo
de roiul de lacrimi,
de strugurii,
de podgoriile lunii...
Cuvintele... Se văd, nu se aud.
Au forma gîndului,
au forma gurii, au forma
chipului...

Desen

Ziua
este egală cu sine.
Se dezîntăie soarele.
Mult îndrăgita caniculă
făcează văzduhul. Și cîmpile
ce se deprind cu melancolia
distanței, a lutului...

Trece un tren,

riul își apleacă spre vid
vineția volută.
Trece un ins. Lumea coboară
în privirile lui, descumprîndu-se
precum nisipul.
Trece o zi. Luna de cretă
o desenează subtil
în pupilele-ți negre...

Alte cuvinte

Reintru în noapte, în zi,
în țesătura lor de lumină
și umbră (de cuvînt și
tăcere)
cu bucuria aceluiași (etern)
început. Acum, putem zîmbi,
cuvintele nu se mai aseamănă
singelui. Verbele nu mai ating,
nu mai mîngîie, nu mai lovesc,
numele nu mai are greutate, asperitate,
aromă. Particulele nu mai sint brațe,
priviri... Acum, primăvara seapă
seninătăți abstracte, monosemantice.
Stau îndelung în noaptea de mai,
contemplîndu-mă. Luna
geomorfizează reminiscențe pustii.
Ca niște fragede ierburii,
cresc alte cuvinte
(le simt I)
înspre abis
împingîndu-te...

teatru

Costinești '86

Intre 18 și 22 Iulie a avut loc la Costi-
nești Gala tinerilor actori - aflată
la a IV-a ediție. Concepțată ca un
prilej de afirmare a tinerilor actori,
de confirmare a unor talente în fața
unui public tînr, exigent, ca un pri-
lej de confruntare de opinii și modu-
lități teatrale, Gala tinerilor actori a
fost și de data aceasta, în primul rînd,
un prilej de afirmare a teatrelor; un
asemenea concurs spune foarte mult
despre nivelul mai tînerii generații
de actori - despre spiritul de compe-
tite care o animă, despre interesul
pentru arta pe care s-a pregătit să o
slujească, despre dorința sa de afir-
mare. Spiritul de concurs, competiția
și selecția valorilor - în care, s-a do-
vedit din nou, un rol important îl
joacă și textele alese -, ne aduc
aminte cu asemenea prilejuri că tea-
trul este în primul rînd o mișcare
spirituală și abia după aceea o insti-
tutie.
Un juriu format din actori, regizori,
dramaturgi, critici și cronicieni dra-
matici a acordat opt premii tinerilor
actori aflați în concurs: au fost pre-
zenți actori de la teatrele naționale
din Iași, Cluj-Napoca și Craiova, de la
teatrele de stat din Petroșani, Sibiu,
Bacău, Brăila. Reșița, de la Teatrul
maghiar de stat din Timișoara, tea-
trele de păpuși din Sibiu și București,

studiourile de teatru ale I.A.T.C. din
București și Tirgu Mureș. Remarcăm
absența tinerilor actori din București
care, în afara celor doi concurenți de
la Teatrul Tîndărică și a studenților
de la I.A.T.C., numără suficiente val-
ori, unele dintre ele îndeajuns con-
sacrate nu numai pentru a face față
unui concurs, dar și pentru a-l da
strălucire.
Marele premiu al Galei a fost acor-
dat actriței Luminița Borta de la Te-
atrul de stat din Bacău pentru un re-
cital realizat cu discreție și sensibili-
tate din Jurnalul Annei Frank.
Premiul special al juriului și pre-
miul revistei Viața studentescă au re-
venit proaspetților absolvenți ai
I.A.T.C. din București, pentru firescul
interpretărilor de valori sensibile egale
care au dat farmec și unitate specia-
lului cu Regina balului de Nicolae
Mateescu, în regia lui Gelu Colceag.
Cinci premii de interpretare au fost
acordate: actriței Carmen Ciocirlă de
la Teatrul național din Iași, secția
Suceava pentru recitalul „Sensul
iubirii“ - din lirica română și uni-
versală -, interpretat cu virtuozitate
și temperament; lui Dan Hindoreanu
de la Teatrul de păpuși din Sibiu și
lui Peter Bereșel de la Teatrul ma-
ghiar de stat din Timișoara pentru
numerele de pantomimă pe care le-au
prezentat; lui Constantin Chiriac de
la Teatrul de stat din Sibiu pentru
recitalul din poeziile lui Esențiu înti-
tat „Nu oricine știe să cînte“; lui
Marius Bodochi secundat de Emilia
Belcin, ambii de la Teatrul național
din Cluj-Napoca, pentru „Omul cu
floarea în gură“ de Pirandello.

Deschiderea festivă a Galei a avut
loc la 18 Iulie la Teatrul de vară din
Costinești; în următoarele trei zile,
recitalurile au avut loc atît în sala
polivalentă a hotelului Forum, cît și
la Teatrul de vară: în seara zilei de
22 Iulie Gala tinerilor actori și-a pre-
zentat laureații într-un frumos spec-
tacol festiv urmărit cu deosebită căl-
dură de un numeros public.
Construită după tiparele incurcătu-
rilor comediei clasice, recenta piesă
a actorului-dramaturg Paul Ioachim
oferă spectatorilor două ore de plă-
cută destîndere. Comic de situație,
gaguri ușoare, personaje bune și
rele, ridicole sau normale, caractere
ce se confruntă pe tema eternului joc
al dragostei și-al întîmplării, se îm-
pletesc într-un comic, uneori tren-
nant (în demaraj), alături savuros.
Abordînd piesa transant, direct, în-
dreptînd și înțelegînd ironii și ale ridi-
culizării (în consens cu dramaturgia)
cître un personaj feminin, regizorul
Tudor Mărăscu țesează, prin spec-
acol său, publicul, îl bineînțelege și-l
implică în fețe intrigii, identifi-
cîndu-l în așa măsură cu personajele
și situațiile scenei, încît din sală
izbucnesc felurite și sincere reacții
sonore, în sprijinul celor ce l-au de-
venit simpatici, încercînd să o alu-
nge, de-a dreptul, din viața lui Marcel
pe siditoarea Valentina.
În rolul neobositului Marcel, Sebas-

Așteptăm pe altcineva

prea demodate în concepția Eugeni-
el Bassa Crișmaru - face din ea uni-
cul personaj anacronic, volt caraghi-
os, repulsiv, care incomodează prin
zîngăveala și prostie, sitîndu-o, apri-
rie, prin detașele exterioare, la antipod
cu genlețea și eleganta sobră a Mar-
celei, forțînd poziția spectatorului de
la simpla lor apariție. Simpatia și an-
tipatia ar fi trebuit să fie temperate,
strîmte, construite în derută, pentru
a fi deduse din joc, din măiestria
dezvoltărilor unei situații și nu din de-
talii caricaturale de vestimentație.
Irina Mazanitis rusește să impli-
nească tipicurile unui reporter. Păs-
trînd doar catifelarea vocii (după do-
rința autorului), ea intră cu ușurință
în automatismul rostirii și al compor-
tamentului specific unei crainice de
radio, care, fiind preocupată la tot
pasul de tentațiile meseriei, uită de
sine.
Gelu Nițu este un „Incurcă-lume“
destul de sîers, de nemachiavelic.
Ana Ciontea și Bogdan Stanoevici,
în rolurile „copiilor“ căzuți din cer,
aduc, în limitele scriiturii, sarmul,
ferveora și modernismul vârstei lor,
fără să-și poată demonstra, prea
mult, calitățile actorești. Abia la
început de drum în cariera bucuress-
teană, cei doi tineri actori, vor afla,
să sperăm, cadrul favorabil afirmării.
Oferind cîte puțin pentru fiecare
vîrstă, cite ceva pentru toate gustu-
rile, Așteptăm pe altcineva se con-
stituie într-un spectacol vesel, gîndit
să descrețească frunțile.

Șarjarea Valentinei - prin jocul
excesiv al Rodicăi Mandache, prin
stridentă vocii, prin costumele mult

Nicoleta Gherghel

ceze și la cusături, că tot curat mă găsești. În viața mea eu n-am băgat mină în buzunar la nimenea! N-am luat din furiș dumițele ca să pun într-o mână...

Simțindu-se ascultat, își luase avânt.
— Ar fi mai bine să-ți vezi de bătrânețile dumitale, decît să te bați unde nu cușor! O viață-ntr-oagă n-ai leșit din sat! Așa și, dacă ai leșit vreodată și ai mai văzut cîte ceva, tot degeaba a fost, că n-ai înțeles nimic!

— Fugi mă, de-acea! I-a zgîndărit Lăzărîc. — Ha! a făcut celălalt. N-ai nici o idee cum merge viața... Nu alcea între voi, țărani! Eu despre viață vorbesc... Dumneata vîi colea și te-mbrîncești la o sticlă de bere, stai în picioare ca vitele la țesător și ai preșona să mă judeci pe mine? Vrei să ști de unde am eu banii? N-ai văzut că și așa cincizeci de bani, restul la sticlă de bere eu îi dau înapoi? Nu mă pretez eu la așa ceva... N-ai avut ocazia să intri la mine în restaurant, la Buzau, că poate ai mai fi înțeles cîte ceva! Dacă-ți făceam eu un mezanplas cum scrie la carte, dacă mi te luam și mi te fredonam așa cum stiu eu, altfel stăteam de vorbă acum!... Știi măcar ce-i așa un mezanplas?

— Nu știu! a recunoscut Lăzărîc.
— Nu știu! a vălăit Oprea spre hazul celor din jur. Atunci de ce marțorăci și răstărire Lumina ploii dintr-al sortii chiup.

Eu vin cu frunze care palme-nspică, Eu vin cu prada ramurilor toată, Cu duhul codrilor ce-mbogăit ridică, Sub stema hărniciei țara roată.

Eu vin dinspre nisipul cel născător de grine Eu vin dinspre cimpia rodină pe tumul get. Sub țestul inimii am copt țarine Ce fumează sub scuturi de făget.

Eu vin dinspre Carpați cum ne-a fost scrisă, Eu vin dinspre Danastis ce ne-a ferit de hui, Eu nu plec niciodată, doar vin, sunt Dunarisa Ce implini-va țara cu oameni tari și buni.

marga muscel

Dunarisa

Eu vin cu apele răstălmăcite-n sînge, Eu vin cu lutul preschimbant în trup, Cu osul muntilor ce singur își răstăringe Lumina ploii dintr-al sortii chiup.

Eu vin cu frunze care palme-nspică, Eu vin cu prada ramurilor toată, Cu duhul codrilor ce-mbogăit ridică, Sub stema hărniciei țara roată.

Eu vin dinspre nisipul cel născător de grine Eu vin dinspre cimpia rodină pe tumul get. Sub țestul inimii am copt țarine Ce fumează sub scuturi de făget.

Eu vin dinspre Carpați cum ne-a fost scrisă, Eu vin dinspre Danastis ce ne-a ferit de hui, Eu nu plec niciodată, doar vin, sunt Dunarisa Ce implini-va țara cu oameni tari și buni.

Tăria luminii

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

Solemn e dorul limbii spre cuvînt Cum ariparea greului spre cînt

Solemn e zborul minții înspre sens Cum intruparea gravității-n dens

Solemn e zborul sensului spre duh Cum visetului de vultur în văzduh.

Solemn urcușul duhului la dor Cum veșnicirea-n crește la păstor.

In paginile 4-5: Tablouri de Constantin Gheorghe din expoziția deschisă la Muzeul de artă din Constanța

persida rugu

Zidiri pe țarm

Atunci mistria zidarului acoperea norii singurii cu-o platoză de var

Acum înfloresc aici pină sub cer un înalt cîmp de anemone în piatră vorbitoare

Noaptea falezii

Lucește cîntecul în cornul luminii spre aur

răcoarea miremelor nopții ascute pașida lamă a lunii

pe albe și strani aduceri aminte se-asează uitarea și Marea și Marea.

Viziune pontică

Noaptea străzile sint bînuite de aripi ciudate

orientate e sfîrșecul de ochi enormi rotunzi și transparenți

Privire - zbor ce-și încrustează așteptarea și nemurirea și-o răsfăță în unda orolilor adînci

Vîntul acoperă visele încețate în somnul apei

In zori nisipul argintiu păstrează de neconfundat o singură hieroglifă.

Mangalia

O licoare verde o licoare albastră cuprinde necuprinsul

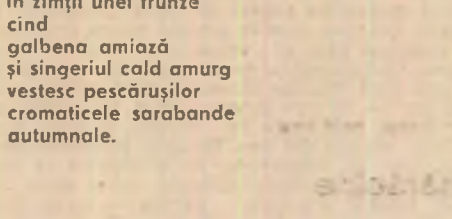

Spectrale-atingeri înfioară fugarele eternității. Pe struna amiezii un murmur se-asterne - tîvit cu margini de ceață Cîntările verii se cern prin tăcerea de greier

și peste toate lumina ca o dulce povară așteptată.

Spre întoarcere

Ce somn fatidic în zîmții unei frunze cînd galbena amiază și singurii cald amurg vestesc pescărilor cromaticele sorabande autumnale.

Minunea cărților

n-am văzut-o niciodată. Dar am cunoscut-o dintotdeauna, așa cum ai știut-o și dumneata, și dumneata, și dumneata. Căci pentru a citi măcar și aceste tremurătoare rânduri, de emoție, a existat în necuprinsul istoriei. Și i-a urcat tot la catedră, profesori, și a avut noroc și la nurori: profesore.

A făcut cite se fac într-o viață de om, o viață de femeie: a copt pine, a legănat prunci; au trecut peste casa ei, și peste neamul ei, un război și încă unul și a suferit cu un neam întreg și s-a bucurat de pace și biruință cu un neam întreg; și patruzeci de ani la catedră i-a învățat pe copii să-și cîntească eroii: și-a pus cu ei flori în fiecare an la căpătîiul jertfelor.

Și-o fi fost și la nunți și la botezuri. A cules prunii, toamna, și s-o bucurat de floarea de măr, primăvara. A văzut sbaterea peșterii în albul subțire, elastic - a avut pescărițe

pe cine - și a așteptat zile și nopți întoarcerea de la vîntoarea căci a fost soție, fiică și mamă de vîntori.

O fi fost blindă, dar mai înții de toate a fost dreptă.

Și cînd trecea de pragul porții, spre lume, de la cincizeci de metri moșnegi colții se ridicau, băi, în picioare și-o așteptau să treacă cu căciula, motololită, respectuos, în mînd. Ele-vii ei, și ei, și tot satul. Căci mai cu seamă, în viață, asta a făcut în satul vechi românesc ea, învățătoarea cea mare, prima învățătoare: a înființat aici prima școală și i-a învățat pe copiii de țărani și a-ul și b-ul și c-ul. Și această viteză faptă de învățator există la temella oricărui suflet de sat. Și asta satul nu poate uita.

Și nu se poate uita nici aici, în Vlașca, unde învățătoarei i se spune și acum, chiar cînd de un an nu mai este, la fel: „MAREA”.

gabriel cheroiu

Dar

In hotarele aceleiași nopți înguste cît lama de fulger, popoare de vise aruncă pruncii lor în trezile.

Copacii aleargă și ei îndărăt - cite trenuri nu-mping padurile-n simburii!

O clipă e-un dar ne-nsemnat: și totuși ajunge să poți amina o lacrimă de toarta înaltă a cerului.

Minz împiedicat

De buruieni viclean înmădiate peste nenunții încă sîngerînd, la carul nenunțării se înhamă, robit să stea cu fruntea în pămînt.

Dacă n-a fost zvrilit în heleșteie și coastele pe cîmp nu i-au albit, în propriul trup cu sila îl zidîră, să fie de aripi tîmăduit.

Zadarnic vîntul dinspre munji aduce sălbatic amiros pe inserat - eliberat de orice lumină, sub stele paște minz împiedicat.

Semnul potcoavei

Raze lungi prin năvodul de frunze se cern; dinspre Ursa bătrînă îngheață poteci pentru sînii de plumb care vin de la pol încărcate cu umbre albastre și reci.

Cu cit mai înalt se întinde-n văzduh, cu-atît întineric mai mult pe pămînt răstoarnă aripa; veșmintul său ars tirziu va cădea prin grădini, fumegînd.

Lucruri se leapădă de numele lor, apele cîrg pe sub roți plutitoare de lut, nimeni nu poate opri herghelie în loc: semnul potcoavei retează mereu drumul obia început.

Cuibul de lut

Între flux și reflux se leagănă singele me precum ceacăruul lunii, sub streșina oaselor, cuibul de lut își așteaptă-n troienele clipei lăstunii.

Aripi lungi, răsfrîrate-n lăuntru, talie văzduhul aproape fluid peste arborii care, parfum și culori, doar în sine, ascunde vederii, deschid.

Ruginesc amintiri la ferestre de abur asemeni guturilor uitate-nre gemurii cîndva, pe drumul de piatră sau pe drumul de foc, neștiutoare, semețele lor vor pleca.

Darul de lapte

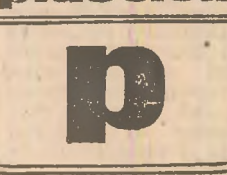
Cu capul pîtește trifoiul coasei bucuria luminii; rîmni mai departe să-și fiarbă otrava-n retorte urzici și spinii.

Cel din urmă se ia darul de lapte; ofrandele mierii, norocul cel rău al cuiburilor gol de semințe, le-a jertfit giza altarului său.

In cuptoarele vie, aplecate la iesle, flacăra singelui dezleagă parfumul adinc, de pămînt și roua-n văzduh sticlește cărări mai albastre ca fumul.

Mariana Brăescu

plastică

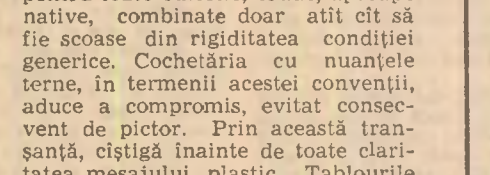
Amiaza unei cariere

Artist multilateral, manifestîndu-se cu o siguranță egală în domeniile diverse ale expresiei plastice, Dragos Morărescu se remarcă în primul rînd prin constanța tinutei travaliului său. Nerobit vanității de a fi mereu altul, dimpotrivă, preocupat de a explora pînă la ultima consecință direcțiile pe care s-a angajat, a înaintat cu o răbdare și o tenacitate puțin obișnuite spre amiaza de așăzi a artei sale. Recentă sa expoziție, vernisată la galeriile Orizont, ne dezvăluie o personalitate distinctă, în opera căreia, ca în arderile totale, momentul elaborării nu mai însinuează reziduul vreunei crispări.

decarea lor urmînd a se efectua în parte. Astfel, despre peisajele picturii Dragos Morărescu putem afirma că surprind componența stenică a universului explorat, atmosfera lor nutrirîndu-se din resemnarea umanului de a se încorpora în generozitatea naturii coplesitoare. Reșemnare care se traduce uneori prin voluptuos abandon.

Dragos Morărescu: „Peisaj din Grecia”

muzică

Viața corală a Capitalei

peisaj, explodează aici în recitaluri pentru toate culorile, crude, aproape native, combinate doar atît cît să fie scoase din rigiditatea condiției generice. Cochetăria cu nuanțele terne, în termenii acestei convenții, aduce a compromis, evitat consecvent de pictor. Prin această tranșanță, ciștigă înainte de toate claritatea mesajului plastic. Tablourile au pregnanță, receptarea lor semnifică un veritabil impact, o imagine întîrzie îndelung pe retină, pregătînd-o pentru altă imagine. Deschis vorbind, reînțînirea cu arta lui Dragos Morărescu ne-a așezat înaintea unuia dintre cele mai reușite cicluri tematice din ultimul timp. Numai ele, aceste flori, atît de diverse în stilistica lor unitară, s-ar fi putut constitui într-o expoziție independentă, cu o putere de seducție implicită augmentată.

Mihai Pelin

muzică

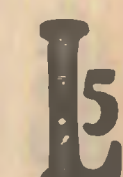
Viața corală a Capitalei

Festivalul național „Cîntarea României”, desfășurat cu mult succes de la o etapă la alta, a trezit un viu interes în rândurile melomanilor. În Capitală au urcat pe scena festivalului un număr mare de formații de amatori care au prezentat spectacole de un înalt nivel artistic. De menționat corala uzinei „23 August” condusă de Vasile Dogaru, corul de voci egale „Iuvenius Carner” dirijat de Valentin Gruescu, corul uzinei I.M.G.B. condus de Vasile Tudose, corul regional C.F.R. sub conducerea lui T. Buhlea, formații care pot susține un reperoriu bogat, interpretînd piese muzicale scrise de compozitori români clasici ca Ion Vidu, Sabin Drăgoi, C. Porumbescu, Gh. Dima etc. și creații ale compozitorilor contemporani Gh. Dumitrescu, Mircea Neagu, Doru Popovici, Iovan Miclea, Costică Andrei, Mircea Trandafir, George Grigoriu și din generația mai tînără George Drăga, Anton Dogaru, Marius Teicu s.a.m.d.

Există o strînsă legătură între formațiile profesioniste ce se reuneș în multe spectacole susținînd partiturile corale de mare anvergură, creații scrise special pentru formațiile profesioniste, care prin acuratețea, sonoritatea, culoarea vocilor, nuanțarea frazelor muzicale duc pe înaltele culmi ale artei interpretative muzica corală românească apreciată în lumea întreagă. Astfel corul Madrigal condus de Marin Constantin susține pe scenele Capitalei concerte care ating perfecțiunea artistică, seară de seară pe scena Operei române, corul condus de Stelian Olaru, asistent Vasile Corjos, se dovedește a fi unul dintre cele mai valoroase ansambluri corale din Europa operetistică. Corul Radioteleviziunii condus de Aurel Grigoras interpretează și imprimă la înaltă înaltă piese noi, corul Teatrului de Operă con-

Dragos Morărescu: „Peisaj din Grecia”

Vasile Speranța

Plenara Consiliului Uniunii Scriitorilor

Vineri, 25 iulie 1986, a avut loc Plenara Consiliului Uniunii Scriitorilor, cu următoarea ordine de zi, au admiț cererile de participare la 1. Concepția revoluționară despre lume și societate — temelii ale creației literare militante, puse în slujba înfăptuirii Programului Partidului Comunist Român de edificare a socialismului și comunismului în patria noastră; 2. Informare despre principalele acțiuni ale vieții literare organizate de Uniunea Scriitorilor în Republica Socialistă România, de la ultima Plenară a Consiliului până în prezent; 3. Aprobarea Regulamentului de premiere și alegerea Jurii pentru decernarea premiilor anuale; 4. Discutarea propunerilor făcute de Asociațiile de scriitori și de Comisia de validare a Consiliului Uniunii Scriitorilor, privind ratificarea de stagii; 5. Decernarea Marelui Premiu și a Premiilor speciale ale Uniunii Scriitorilor; 6. Probleme organizatorice. Au participat tovarășii Ghiță Florea, adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.R., Mihai Dulea, vicepreședintele al Consiliului Culturii și Educa-

ției Socialiste, Ion Popa, secretar al Comitetului Municipal al P.C.R. Au luat parte la discuții: Ioan Alexandru, Alexandru Andrițoiu, George Bălaș, Ion Dodu, Bălan, Ana Blandiana, Ion Brad, Emil Brumar, Augustin Buzura, Constantin Chirăci, Mircea Ciobanu, Daniela Crăsnaru, Ov. S. Crăbănițeanu, Gabriel Dimisianu, Mircea Dinescu, Ștefan Aug. Doinas, Demokos Gănu, Anghel Dumbrăveanu, Patru Everac, Dumitru Flămând, Fodor Săndor, Gálfalvi Zsolt, Dumitru Ghișe, Dan Hăuțică, Ion Hobana, Mircea Radu Iacoban, Mircea Iorgulescu, Nicolae Mănolescu, Mircea Martin, Ileana Mălăncioiu, Florin Murgu, Z. Ornea, Alexandru Făloagu, Octavian Paler, Nicolae Prelipseanu, Petre Săuceanu, Valeriu Răpeanu, Eugen Simion, Marin Sorescu, Szilágyi István, Mircea Tomus, Laurențiu Ulici, Eugen Uricaru, Romulus Vulpeșcu, Mircea Zăciu, Violeta Zamfirescu, Horia Zălinescu. În închisoare au luat cuvântul tovarășii Ghiță Florea și Mihai Dulea. Lucrările Plenarei Consiliului Uniunii Scriitorilor au fost conduse de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România.

MOROMETIANA

„Capcana” lui Moromete

Să ne amintim de finalul din primul volum al „Morometilor”: „El, care nu se îndoaia niciodată în fața împăcării minții lui, căzuse în capcana Filifirei. Înceată a amenințării, întinderea lor de-a lungul anilor și de aici până la timpul le va sfârși și înlătura — lăta care fusese capcana, iar speranța că această lume (...) putea fi o îndreptare dreaptă, speranța aceasta nu fusese decât momeala capcanii...”. Iată-l pe Moromete care întindea attea curse peceptorilor, jandarmilor, fiilor celor mari, care ținea toată lumea într-un fel de distanță magnetică față de sine însuși, cum își prinde piciorul într-o cursă nobilității a ordinea din jur a fost „momeala” iar legea timpului pe care o postula în favoarea sa i se arată adversă. Hybrisul, ca principiu al unei dreptăți immanente ce reglează relația „vinat-vinător”, l-a ales ca să-și probeze pe el legile implacabile. Păris a furat-o pe Elena... Și pe urma-i, mi de oameni / Vinători străini cu scuturi / S-au luat, Adulmecind-o / Ca dușii, pin' la malul / Vesnic verdele Simois” (Eschil; „Agamemnon”). Legea hybrisului acționează societățile de vinători și pescari exprimându-se constant în metafora capcanii; ca un revers al medaliilor, metafora reactualizează principiul. Clitemnestra își dezvăluie gândul criminal ascuns timp de 10 ani: „Nu mi-e rușine azi să-nțorc pe față / Cuvintele ascuse desprejări...”. Cind vrei să-ți versi minia și dușmanul ț-e ruda / Știut de toți, îți plasa cuvintelor întinsă / Cei poți de sus, ca nimeni să n-o mai poată trece”. Tot ea, după crimă: „L-am prins cum prinz un pește-n vădovul des, în plasa / Ce-n loc de nestemate-i bătu-n chinul crunte”. Iar Egist, complicele Clitemnestrei: „In prag am stat, și ochi cu ochi, dibaci, / Am înodat vădovu-nselaciunii”. În „Morometii”, I. Guica, filia pămintului către cure, pe sub pământ, vin serpii invizibili ce rugă împăcarea succes al fratelui și stă înșinată în pragul bordului și împletește, împletește necontenit ciorapi pentru picioarele zeștii ale răzbnării, noduri pentru capcana lui Moromete. Cine vinde, va fi vinat până la urmă: după expediția cynegetică împotriva lui Agamemnon, Clitemnestra și Egist, care, la rândul lor, vor fi „prinși” chiar în capcana devenită între timp vizuină, de către Oreste și Filade.

lui Niculae, care o la mereu înainte sărind gardurile sau răzoarele spre terburii interzise. Considerăm numele ei derivat din jocul de copii „Capra nouă bis” („bis” și interjecția pentru capre „sis!” fac parte din numele oili); doi copii stau jos proptindu-și unul într-altul picioarele, mai înții călcie în călcie, apoi picior peste picior, apoi alături și mîna cu degetele răchirate, ridicind „gardul” de fiecare dată cu cite o palmă. În acest timp, ceilalți sar dintr-o parte „stacheta” strigînd: „Capra nouă bis!” (numele jocului), pînă cind unul atinge un virf de deget și „spurcă”. Termenul este chiar acesta (specifice jocurilor de copii, de altfel) îl vine din latinescul „expurgare” încadrat de sensuri religioase. În acest joc de copii se păstrează metafora străveche a hybrisului, saltul peste cursa pusă de zei: „De gîndul zelor viclean / Nu-i muritor care să scape” / Piciorul cel mai lute n-are / Norocul piedica s-o sară” — spune corul din „Perși” lui Eschil. Și încă: „Se gudură lingusitoarea Ate — Pe lingă mintea omului, în mreață / Ademenindu-l. Nici un muritor / Odată prins în cursă nu se mai scapă”. Această capcană are o formă anume: este o plasă întinsă între copaci, în pădure, bine ascunsă — sau o piedică pusă în cărare. Vinatul este ademenit sau speriat din spre laturi și, cind vrea să sară înălțimea, plasa este ridicată brusc și prinsă. Aplicată domeniului social, norma hybrisului, spune cu omul sare de mai multe ori — prinzind încredere în sine — pînă cind tot „spurcă”, precum copiii la joc. Atîngînd virful unui deget, toată construcția se nărui, parca bitivul lui Făt-Frumos a stins o creangă sărind peste pădure de cristă spre locul tinerții vesnice: fiarele se trezesc din amorteală, începe un urlet cumplit și o goană de pretutindeni spre locul pingărit de trup omenesc... Bisica nu „spurcă” niciodată, motiv pentru care Niculae, bătut și plînd, este înșinat pe ea și vrea s-o scoată din joc făcîndu-l în rîndul ei, oala îl calcă pe picior parcă mereu în același loc — vrînd să-l îndemne pe băt să-și înceapă salturile). Moromete însuși este un „jucător” de elită rămînd de cele mai multe ori în competiție numai cu mării „jucători ai cetății. Catrina, care în primul volum îl frînea constant (dar în volumul al doilea, luînd masca Clitemnestrei, se va ruga să greșescă) — așa cum Niculae încearcă să-și scoată oala din joc — nu are putere asupra bărbatului ei, iar Guica împletește în linie, în gura doielului, clorapi din lina Bisicii încurcînd firul destinului lui Moromete, pregătindu-se să taie brutal nodul gordian. Stăpînul casei este, în fond, încolțit din toate părțile și cu și fără știință — chiar în el în casă se află în capcană; oala reprezintă dublul lui în lumea animală; ea se va pierde în lume așa cum stăpînul ei se va răci în întuneric, între țetele încurcate ale familiei.

Metafora capcanii a pătruns, odată cu Eschil, în literatura europeană capcană — cu înțelesul hybrisului. Ea pare a se fi înrădăcinat puternic mai ales în sud-estul Europei — rămînd, oarecum, alături de lumea care a creat-o, în triunghiul Troia-Argos-Bizant, și izbucnind mai ales în virful nordic al acestui triunghi. În lumea bizantină, Am analizat-o la M. Enescu în traducerea la „Fragmentele din istoria romanilor” de Eudoxiu Hurmuzachi specificînd că acolo aparține materiei însăși (croniclei bizantine) iar poetul o păstrează și o nuanțează pentru a leși în evidență ca element de ordonare a textului. O regăsim, apoi — pentru a pune la cap de pod spre lumea noastră — într-un scriitor eseu despre „cazul Stere” publicat de P. Marcu-Balș (care nu este altul decît P. Pandrea) în „Viața românească”, iul-aug. 1930 (rețut în numărul dedicat lui C. Stere din „Viața românească”, 1937). E. Enescu vorbește „hăituea” lui C. Stere prin relația „vinat-vinător” — citindu-l ca argument, însă, nu pe Eschil, cum ne-am așteptat, ci pe filozofia german Max Sheler: „În România fizionomia vieții politice nu se poate caracteriza — luînd în considerație vicisitudinile istorice — decît prin noțiunea vinatului față de vinător. Sheler definea în acești termeni atitudine politică a orientului față de politica vesterului european... Este o extrapolare a poeziei Triviatului (vinatul, orientul) față de Argos (vinătorul, din Europa) în cazul lui Eschil, folosită speculativ de către filozof german. Nu o discutăm ca atare, multumindu-ne să comentăm împreună cu P. Pandrea: „Fîndcă nu-l dă mîna, adversarul nu este poșit pe cîmpul de sport ca să aibă lupta decisivă. El trebuie să se întoarcă laștină poșit în vîgăunile munților, obosit prin alergare, otrăvit prin nesigurantă... Vedem, într-adevăr, aici tactica străveche românească de apărare a teritoriului național — numai că, cîna este vinatul, cîna este condiția de existență neamului nostru au situat să întoarcă membrii relației făcînd din vinător (agresorul) membrul apărării”. Lipsa de mîrețe a adversarilor d-lui Stere apare într-o cruditate penibilă și demnă de plîns. Un om politic, de asemenea dimensiuni avea dreptul la alți adversari... Autorul recunoaște că lui C. Stere i s-a aplicat vechea tactică a „hăituitului” — cu care, însă, nu este de acord cerînd, în domeniul politicii, eleganța sportivă a „agonului”. Interesant mi se pare faptul că, analizînd profund cazul, autorul găsește și reperele unui C. Stere mare hybrisist. Imaginea care vehiculează gîndul, această „capcană” a lui Eschil, trage în urma ei legile care au creat-o. În fond, fiind un eselist prins în mrejele eselui său, trăind pe viu, am spunea, puritatea relației — motiv pentru care găsește forte de a o individualiza, de a o tipiza — situația de fapt redeseapă în acest „spirit al locului” tiparul arhatic. Iar întregă sa analiză la cazul Stere fiind o analiză a hybrisului din punctul de vedere al celui ce-l comite, un fel de pleoedare pentru Agamemnon (ca cea a corului din tragedia eponimă de Eschil) — se poate aplica și la „cazul Moromete” din romanul lui Marin Preda. În roman, însă, eroul se „salvează” din capcană; probabil că și în Istoria adevărată C. Stere a găsit resurse să depășească. În spirit, mrejele în care l-au prins intrigile adversarilor săi, să devină „înțeleptul” de la Bucov cu imaginea căruia ne-am obișnuit.

Nicolae Georgescu

istorie in imagini a literaturii române contemporane

Văzut de Ion Cucu

Moment poetic cu Dimitrie Stelaru; participă Teodor Balș, Adrian Păunescu și Ion Horea

Violeta Zamfirescu la microfon

Petru Vintilă care e și picior

ARHIVA „LUCEAFĂRUL”

Povestea unei fotografii

Porînd de la un portret al lui Bălcescu, Mihai Stoian reduce în actualitate, în revista „Luceafărul”, istoria unei fotografii a lui Nicolae Bălcescu. Regretatul Adrian Corbu, prin 1967-1970, în două numere succesive ale „Luceafărului” (care pe atunci se numeau „Studia et acta musei „Nicolae Bălcescu-” publica, cu competența care îi era caracteristică, un amplu studiu despre „Iconografia lui Bălcescu”). Sint prezente în prima parte, cele 7 (șapte) deci, nu 5) fotografii ale lui Bălcescu, situate cronologic între 1846 și aprilie 1852: 1. Paris, „Vallait”, 1846 (Orig. Muzeul Bălcescu), 2. Paris, „Pierre Petit”, f.a. (Orig. B.A.R.), 3. Anonim (Orig. B.C.S.), 4. Fotomontaj după precedenta (Orig. B.A.R.), 5. Dagherotip, 1851 (?) (Orig. B.A.R.), 6. Paris, „Tebadja”, 1851 (?) (Orig. A.Z.N. Pop), și 7. Reproducerea lui Felix Nadar, din 1892, după un dagherotip — azi pierdut — din 1852 (Orig. B.A.R. și B.C.S.).

Cu privire la această din urmă fotografie — discutată și de Mihai Stoian — se cuvîntă făcute cîteva precizări.

Nicolae Bălcescu s-a aflat în iarna 1851/1852 la Hyeres, locuind, împreună cu sora sa, Sevastilla, și prietena lui, Maria Cantacuzino, în Chateau Denis, castelul lui Alphonse Denis¹⁾. Rămîne aici pînă în primăvară. La 29 aprilie 1852 se află la Marsilia, în drum spre țară.

Sintem în măsură să răspundem întrebărilor pe care Mihai Stoian și le formulează în articolul amintit din „Luceafărul”:

1. Dagherotipul (deci, originalul) a fost executat la Hyeres în iarna 1851/1852 sau cel mai tîrziu în aprilie 1852 la Marsilia și dăruit, la această din urmă dată, de Nicolae Bălcescu bunului său prieten, istoricul și arhivistul francez filio-roman, Paul Battailard²⁾, membru — alături de Rosetti, Brătianu, Vărnăv ș.a. — în loja „Athenees des etrangers” din Paris.

2. Fotografia (de fapt, fotografiile, căci se cunosc — pînă astăzi — cel puțin două) a fost realizată la sfîrșitul lui martie, începutul lui aprilie 1852 de celebrul fotograf parizian Felix Nadar, la aceleși dimensiuni cu originalul (foto tip „cabinet”, 150 X 103 mm, ovalul 114 X 63 mm, pe carton 164 X 107 mm).

3. Comandantii acestor fotografii nu sînt alții decît „les fils de feu Jean Brătianu”³⁾ cum glăsuiește inscripția originală, dagherotip Battailard, de pe spatele unuia din cele două exemplare (Orig. B.C.S.).

4. Comandantii sînt deci doi dintre fiii lui I. C. Brătianu, tovarăș de luptă și idei al lui Bălcescu. Unul din cele două exemplare a fost dăruit, chiar în 1892, de Ionel I. C. Brătianu Academiei române. Celălalt exemplar, provenind din donația Ainei de Jean Costinescu se află la Biblioteca Centrală de Stat (în actuala provincie, desigur, din vechiul fond al Așezămîntului cultural „I. C. Brătianu”, devenit, în 1948, Așezămîntul cultural „Nicolae Bălcescu” și ulterior, Biblioteca Centrală de Stat). Dr. Alina Costinescu nascută Polizu-Micunescu, soția doctorului Ion (Jean) Em. Costinescu, era cumnata lui Constantin (Dinu) Brătianu, fratele mai mic al lui Ionel I. C. Brătianu (sotul ei era fratele soției lui Dinu Brătianu).

5. În fine, o altă precizare. Cuvîntul lui Jules Verne din „Castelul din Carpati” despre românii transilvăneni, încheiate cu Români nu pier, au intru-adevăr un corolpondent — cel puțin pentru partea finală — în celebrul discurs roșu de Nicolae Bălcescu, la Paris, în noaptea Anului Nou, 1848/1847: „Românii nu vor pieri! Românii nu pot pieri!”⁴⁾.

Horia Nestorescu-Bălcești

Note:
1. „Luceafărul”, XXVIII, nr. 52, 29 dec. 1984, p. 8.
2. Adrian Corbu, Iconografia lui Bălcescu, în „Caietele Bălcescu-”, „Studia et acta musei „Nicolae Bălcescu-” (Bălcești pe Topolog), I, 1969, p. 71-80 și, ibidem, II-III, 1970-1971, p. 137-153.
3. A. Z. N. Pop, Date noi despre N. Bălcescu, în „Luceafărul”, I, nr. 12, 15 dec. 1958.

Pe drumul limbii române

Îl repet pe poetul maramureșean Gheorghe Pirja. Vreau să-l repet pentru că el spune, și spune alt de bine că la leud poți ajunge cel mai bine pe „Drumul Limbii Române”. Mi înmă scriu repit pentru că spune și bine și drept și netemător, spune cum că românii, în nordul cel mai vestic al țării, prin manuscristul Codicele de la leud (1392-1394), au cea dintîi scriere și cel mai vechi text de limbă română. Tratează despre acest adevăr. Și l-au repetat în aceste zile de vară, la a IV-a ediție a Colocviilor de Cultură: Codicele de la leud, l-au repetat adevărul de mai sus specialiștii veniți din toată țara, la leud, ca să reconstruiască datele noi despre acest prim text de limbă română, să-l înțelegă și să-l explice. Într-unul din aceste zile de vară, în lozbele Bisericii de leud din Deal (1394).

Din 1982, aici, la leud, s-a deschis o pagină amplă pentru spiritualitatea românească și veștile limbii românești, cu prezența a puțini, atunci, adunați în sala unui modest Cămin Cultural, dar cu comunicări pline de argumente ale profesorilor universitari Dumitru Serbu, cel care a descoperit datarea Codicele de la leud, cu anul 1392, apoi, prof. univ. Andrei Radu, în al Maramureșului, cu participarea cercetătorilor Petru Dunca, apoi Mihai Dăncuș, Nuțu Roșca, Mihai Cupeca, Gheorghe Iuga și alții. Cum să consemnăm această primă deschidere de luptă pentru Codicele de la leud, din 27 mai 1982 și cum să-i consemnăm pe toți cei prezenți aici, după trecerea ușoară a anilor? Dar lumina ideii primului text de limbă română, scris la leud, a învîluit pe toți cei prezenți acolo și a biruit pînă azi, la a IV-a ediție a Codicele de la leud, cînd exegeții de înaltă mărime, ca prof. univ. I.C. Chitișiu, au admiț cererile, inițind un adevărat paralelism în explicarea textului slavon și traducerea lui românească, subliniind existența unor structuri — cuvînt care explică, generic, obșiră scriiturii românești pe aceste locuri. Tot așa cum, în alt plan, cel material etnografic, profesorul universitar septuagenar Gheorghe Fosco descoperă că sistemul de construcție al caselor maramureșene și sistemul de măsurat laptele de oaie sînt, spunea el, în blînda și dulcea limbă moldovenească: „dacă nu va săparați Dămbovită, să vă înțelegă și să vă înțelegă”. Au urmat exegezile maramureșenilor cercetători și profesori, Mihai Dăncuș, Pamfil Biliț, Vasile Bologa, Grigore Balea, Emil Dumitru, Vasile Miesniță, Anuta David, Ion Chinișiu și alții. Acești alți erau leudeni, ei însăși întemeietori de tradiție în leud, de la deșegretul om de țări sufletesti, Ioan Marcu, la buni organizatori ai acestei acțiuni culturale, de tradiție aici, la Vasile Ofrim, primarul comunei, Vasile Rîșco, secretar cu probleme de propagandă, la Ștefan Căpăruș, director al Centrului de Studii „Al. Șahia” din București, prin Vasile Zetea, director de film, Iov Rus, rezorviz, Victor Popescu, operator șef și alții, s-au deplasat la leud, ca să dea nemurire acestor nemuritoare locuri și creațiilor spirituale de aici. A fost o cunoaștere pe viu și o înțelegere de suflet prin cunoașterea vie a cuvintului care a instăpînit aici scrișura românească, acum mai bine de șase veacuri.

Pe lângă cele scrise, la leud s-au intrupat și rezimările orale ale culturii noastre trecute în graul picurat cu duh din colind, în orățile ce însoțesc nașterea, nunta și moartea, dezamăgînd lumea, în obiceiurile și datinile dătătoare de viață vieții omenești, în alcătuirile săgălnice ale vorbeli pruncilor-coconi ori în înțelepciunea bătrînilor ce strălucesc în mentalitate și legiurile cele scumpe ale satului, ale casei și ale familiei, — dovădind toate că sintem un popor din rasa celor vechi, popor de tradiție orală, tradiție trecută în cele scrise. La leud s-au urzite versurile de jertă și de luptă ale lui Ioan Alexandru, ale statornicilor și ai nord-vestului românesc, Gheorghe Pitul, ale brăileanului N. Grigore Mărășanu, ale lui Vasile Magdă și subsemnatului. Mai dincolo de versul scris, s-a auzit versul lui Gavrilă Hotea-Herenta, pe care l-a roștit, cu șase decenii în urmă, în nord de leud, dar cu urma grăului său în leud: „D-aci pînă la Brașu / Nime! nu-i străin ea / Trimit' vorba n-am pe cine / Au trimite-o pe stele / Dar stelele-s mininite / Nu le-a spune că mi-jele”, sau: „Leud mi dăc doru-mi ră-nieț / Cărie-mi-i creștea-mi / Și mi-l culcă-n-pat cu tine / Unde m-ai ducut pînă mine / Cînd a fi mîndră soare / Pune-mi dorul la răcoare / Iar cînd a fi vreme bună / Scoate-mi lă sara pînă / Cînd t-a fi inima bună”.

A grăit în cea mai aleasă tradiție orală și Vasile Deac, zis Mosu, din țuiba Maramureșului așezat Bogdan Vodă, cum așa: „Scumpii mei! Tara are nevoie de rezimări drepte și bune, care ne spun că noi aici ne-am fiert bucatele, nu le-am pus sub șea, căci n-am venit aici de azi, dar din străbuni și labire de om, am făcut virtute. Aici ne a trăvotat și eu și am să gîla, de aceea oricîci o trăvotă pastă noi, (bine c-o trece), noi am rămas în”. Apoi s-a spus versul vechi din colind: „La săvîritu' lumii / Oamenii s-or omîni”, apoi vorba ameliorătoare din Trăvotă: „S-a-nmbătu' înfram me / Și deapă nu m-a-a-able”, apoi înțelepciunea torbel din bocet: „Cîte-s pe sub sfîntul soare / Toate țere, că-s treacătoare / Trece timpul și viața / Și poadoa și dulceață”, apoi altele și altele, care alcătuiesc civilizația noastră cea orală, necrisă, și atît de puțin cunoscută, dar adine roșită la leud.

Ne ducem todeauna din leud ca să rămînem în leud, ca să rămînem cu instăpînirile cele scrise și cu rezimările lui orale, mai adevărate de adevărul decît orice argument căutate. Din doi din doi ani, din anul înalt, cît va fi leudul, la leud se va dezbate Codicele de la leud și civilizația noastră orală. Vor veni acolo specialiștii pe probleme și vor fi acolo creatorii locului care ridică probleme specializate de aceea zic că a trăvotat oare / Și deapă nu m-a-a-able”, apoi înțelepciunea torbel din bocet: „Cîte-s pe sub sfîntul soare / Toate țere, că-s treacătoare / Trece timpul și viața / Și poadoa și dulceață”, apoi altele și altele, care alcătuiesc civilizația noastră cea orală, necrisă, și atît de puțin cunoscută, dar adine roșită la leud.

Vasile Vetișanu

O mitologie a românilor

Urmare din pag. a 2-a.

plicale Insuficient ori, poate, eronat. Nici nu putea fi altfel, atîta vreme cît încă nu avem o interpretare coerentă a acestor mituri care am moștenit de la tracii. În acest sens lucrarea în discuție este o contribuție remarcabilă. Apreciem, de altfel, că multe date deocamdată neconvingătoare (ori fanteziste) vor apărea într-o mai dreaptă lumină abia după o exploatare generală a specificului mitologic și etnografic în cadrul ultimelor date furnizate de arheologie. Ne referim, în primul rînd, la Vechea civilizație europeană ce a cuprins și teritoriul României și „topirea” ei în civilizațiile ulterioare: greacă, tracă, etruscă sau romană, celtică, cu stranie — din indubitabil înconfundabile — urme și în civilizațiile pre-semite. Este probabil — spunea renumitul arheolog Maciej Gimbutas — că va trebui să abandonăm ideea că civilizațiile s-au născut în Orient, abia treptat ce ultimele informații de la siturile de civilizație europeană mult timp înainte (vechid pe ca. 5.900 î.e.n.). Nu ne poate surprinde, deci, că R. Vulcănescu identifică arhetipurii ale mitologiei românești încă în neolitic. Tot așa, nu ne poate surprinde că ceea ce scrie autorul referitor la aniconismul (109) și la tabuismul mitologic dace (p. 110) nu sint simple detalii, ci esența unei civilizații cu totul aparte, care l-a fascinat și derutat pe antici prin caracterul ei straniu, enigmatic, încă mai straniu și mai original pentru contemporani. Este o civilizație care a marcat dezvoltarea ulterioară, medievală, a întregului spațiu mitologic balcanic, dar mai ales a spațiului românesc. Înțelegerea specificului „enigmatic” civilizații trace este, în măsură, cheia înțelegerei „enigmatice” civilizații românești. Cine va lectura atent Mitologia română va înțelege (ori măcar va înțeli) extraordinara vitalitate a unui modus vivendi greu de perceput prin prisma Gălaxiei Gutenberg. Dar, în pragul milenului III, cînd scriitura se profanează și începe să-și piardă importanța într-o lume a circuitelor digitale i-asaltului video-magnetofonului, mesajul civilizației trace, de tip aniconic și inițiativ — atît de bună surprins în lucrarea discutată — poate fi profund revelator și de ce nu — profund instructiv pentru istoria acestei țări a Europei și, implicit, a Europei în ansamblu.

Petre D. Anghel

„SEARA ÎN SAT”

Inneguratul Soare alunecă-nr-un turn De mari inele negre, umbrit ca trist Saturn Pădurile de loamnă cu creștele plecate Pe ărmii detunați ai unei mări secate

Și spre prafosul unei se clatină domoale Lunii cîrdui de bovine încise în nămoale; La ciutura fîntinii e un război de coarne Și muștele sună ca niște angelici goarne.

Apol alegea căi și asinii năvală, Se-aude un surd răsunet de mai și nicovăla; Păstorul ca un Hermes murdar de nori și ploii Impinge behăitul unui călăbe de oi.

Și-n urmă vine-un bivol, mongol cu rară barbă, Clopotniță de lapte, o capră rupe țarbă. Iar eu din munți de stîncă pe căi noi și scurcate Cobor plin de poeme și de singurate.

În vremea această Regii călăuzese noroade, O mare se usea și-o însulă se roade, Noi Anibali se umplu de glori și de înfrîngeri Și alți capi de religii se-neconjură de ingeri.

TOADER CHIRITOPOL

POSTA REDACȚIEI de Ion Gheorghe

PAUL GON: Ați pierdut parcul cu amicii. Am ales pentru Antologie: **Vintul de Nord, Așteptind ucenicii, Incizia patetică, Fîlinda.**

EMIL MASOLACHE: Poem: „Ceasul gălănit aruncă minute amare / În personalul de zec-douăzeci / urcă mișcarea. Zarea are o toamnă pe gînd / Păduri arse de singurătate...”. **Biriad:** „Oras / ce nu crezi / în istoria vîntului, / mi-am bătătorit / întimplările” **Poem:** „Duc toamna la gaură / Căli, la cinematograful s-au săturat / de cite îndură”. **Haideti!**

GAVERIL BALAE: Iată: **Neonul strategic:** „Contuzii / prea strani / Ziduri de cărămidă / cu gust roșu / alături, strada lăzlei / decorații / prospătă revopșită / pentru noua ceremonie / oameni așteptăți la timp / Luminele trec / prin proba de umbră / gestul desăvîrșit / pe pavajul de metal alburii / Orașul singur de sub salcimi / neonul strategic / reflexul pe dunga de sudură”; **Dusman personal:** „După miezul nopții / herghelia iese din ceață / iarba netreznit galopul / spre cer: stelele răzbu / tot neprietenoase / ca un dusman personal”. Mal incolt, nu.

OCTAVIAN E. **Vorbeau din:** „Emergență (-) bratul de milă, / ești tu / tu, pod / ciudat spre a cristalizării / răcoare”. Să vedem, timpul!

BURICIU CONSTANTIN: **Semne:** „Semnele vitei / în pragul lui septembrie / chipul fociașor / în flori / pătrunsă de taina ascunsă / a strugurilor din care / va găsi / ? păcatului / cînd / carele vor dormi / pe drumurile roborilor”. Mal departe n-am putut citi de proasta scriere cu pix. Ori bateți la mașină, ori astimpărați-vă de tot.

BOGDAN FLOREA: „Alegam larnă pe plajă / și sîrului tău frînt / îmi atrin pe nisip / ca o arpiă plină de singurătate. Alții și nici alți.

NEDELIC NICUSOR MIHAIL: La revistele Licurici, Cravata roșie etc.

PIUI MOICANU: „Cudane în fi țesute-n fir de borangică / purtînd în păr o albă sau roșie floare / miădiă la trup precum un spic / horească ceas de sărbătoare — din Roșia, dar mai departe, nu se invită.

ANTON STANCIU: Nimic și altele!

HERĂSCU ELEN TANA: Om și pasăre: „Unori mă visez pasăre, / aripile mele sînt larg desfăcute / Alteori mă visez pasăre / de ce se

visează om — / Dar nu știu dacă pentru o pasăre / perfecțiunea se cere atînsă”, și din cea fără titlu: „Cu ochii unei și buzele însingurate / aștept doar semnul să mă închin la ape, / să-mi pun pe frunte pecetea uitării / să mă-nfrățesc, / tîcînd cu gînditorii”.

Scrieți, și gîndiți cu cei tăcuți, iar noi să vă vorbim de bine.

GANDORE SILVIA: Schimbăți cernela, pixul în favoarea mașinii de scris și mina: în avantajul stilului adică.

GABOR BILASCO: Acestea, destul de multe: **Mă întreb:** „Privesc cum vîntul / azi spulberă nisipul într-o parte; / mi-lune-l aduce înapoi / și plîngînd mă-ntr-o; noi, oamenii / lăsam urme de care-i este silă timpului?” **Buletin de știri (2):** „Femeia îmbrăcată-n negru / se află la jumătatea punții / Cu s-o oprim, / trebuie / să lovim puntea / cu unica sabie / care ne mai poate salva / dar toți, / toți să spunem: nu!”

ALADIN ION: E de bine, lampă aldin, cu aldine / **Păpădie:** „Am adunat de pe jos ultimul fir de păr și / mi-l-am lîptit cu salivă, / Am adunat de pe jos ultima lacrimă și / mi-am turnat-o în ochi. / Pentru el, n-aș mai albi. / Pentru ea n-aș mai clipi. / Pentru mine, n-aș mai fi / Ultimul fir de păr alb / Ultima lacrimă, imi este trupul rău cîngrenat: / Cu el să murdări țărîna. / M-aș îmbăia c-o melodie / Cu colbul drămu-lui m-aș curăța / În ochii sting mi-ăș stoarc-o lacrimă și / ochiul drept l-aș arunca”. **Și Cînd plîng bărbăți:** „cînd plîng bărbăți / lacrimile se ridică direct la cer / peste noapte / cu lacrimi neștiute / Dar cînd plîng femeile? / Se mai revarsă cite-un riu / și lacrimile fierbinți / vrea să pină la brui”. **Indiferență:** „Pe strada asta / mearșă numai cu minile-n buzunare / și cu pantofii cei noi, care tropăie, / n-am oprit privînd-o / pe ea, iubita mea tînușă, / pășind cu pașii mei, rari, / ca un tractor de semănat lubire”. N-am mai avut puterea / nici să întorc capul să o văd în trecut; / am păstra-o în iubire, / să-mi păstreze / pe ea, iubita mea tînușă, / pe ea. Și-am vădat minile în buzunare / și-am continuat să tropăie, / rar / cu pantofii mei cei noi / pe strada asta / și pe altele”. În celelalte, multă aluzie fără nimerale.

OLTEANU CAMELIA: Din Epigoni? atît: „Ascultați cum bate vîntul / și frunzele cum

cad? / Acoperă pămîntul, îți pare totul fad. / Ii vezi pe el frumosi / îi vezi fermecători. / Nu te opri la dinșii / Cu toții-s muritori.” **Cura!**, ca nu se știe.

PIVI MATEI: Scurturile și scurtatele, dar nu hercele: **Coacul:** „Apuci bine / fereastra cerului, / te balansezi / de citeva ori / Pe lină / ochii tăi / trec surîzînd / ramurile unui copac. **Căutăm:** „Aruncă frîgul cu săgeți / în molecule / mi se face frig / în amintiri. **Căutăm disperat:** „Arcaea”, **Sibila:** „Pînă-nși și ascutea / zăvălnici / în noi o încetare / nouă / Sibila ne-aștepta inabăstrînd / pervazul / și sunetele toate / înfloare în cer. / Dar lacrimile în rouă; / Fără culori : „O crudă lapoviță intră-n zimbutul meu / ca o lebădă, / Mureșul trece prin / ochii mei / înarmat cu o rană / veche, / Acum piatră / și-ntr-o piatră / omorînd / lumina mormint. / Dar / totuși / ceva nu se repetă”. **Desvelire:** „Îți aprinzî cîderile, / gîndul serii / înlănuiește somnul; / pînă cînd nuntirea / nu-ți arată coapsele / n-ai lină / încercările somnului / sint capitanate cu „proprile tale incertitudini”. Cu bine și corajie!

COSMEANU LAURENTIU: „Imbrățișază-mă, mare, / ca să uit tot”. **Și altcea, nimic.**

NICU SILADE: **Geneza:** „Cînd m-am trezit / nu era nimic pe pămînt / de văzut, de auzit / ori singur cu privirea mea / am făcut totul / am așezat totul pe o rețină mare și grea / lumina / nu există în sine / lumina este doar privirea mea”. Mai trimiteți.

N.R. FLORIAN: Din tot plicul, s-a ales acest fragmentar. 1. „Hrănit cu iarba cimpuil / se odihnește curcubeul / urcă muntele / cîntecul / s-a culcat cu fata barbarilor”; 2. „Vestele rînușoare / țărîncele dederă duminea în trei ape / acum închid cocorii / pe lăzile de zestre / încă / bărbății mai pun lumea la cale / al lui tutera s-a crezut voievod / toată ziua în griu / și pe furii cicoarea / l-a sărutat minile / blestemul verii înlumîtatăte / tristetea sărbătorînd-o”; 3. „Stau rezemat de grău / și-mine plîngă plîngă”. Pe celelalte, sărită-le, fără stringere de inimă.

DAVID RUSU: La porțile mele cresc flori și / Deschideți cu grijă, / Copacii sint tineri și florile albe s-au ivit. / Turme de cerbi colindă prin lanuri / Rumeșii blestemul pămîntului / Ce curge prin venele lor. / De ochii pășunilor sint vesnic legat. / Și haina de pînă-mă mearșă a ramură crudă. / Și venele mele plutesc de galopul frumos”. Atît și pace.

FELICIA MOSNEAG: Eram un pom: „Eram un pom îngîndurat în rugăciune, eram și floarea pomului și rodul, mearșă fără mireșos, Război, Rang, Rover, Datorici, mearșă și creșam pe time împărate”. **Certitudini:** „Certitudinile de patru picioare, bivoli / certitudinile masive prin veac; / Astăzi era să mă în coarne / un bivol — / Ar fi ucis suprema mea / certitudinile / Și încă una ce crește în mine / umbros,

PAUL GON

Vintul de nord

Vintul de nord holografiază frunza cărnăsoasă de ștevie
în azurul irealului
zile de zăbăvă
mergi să ascuțiț orga
și pavajul și nestrîșit
căldura orbilor e în ziduri
flăcări de carbid
îi spun : am
văzut plaiul de salamandre
taerose ce oagă de sunet
mai adînce și groapa înfîl
cînd pe hotar cade zăpada
văzduhul se curbează
tot mai aproape de singe
singele pulverizat fin din corbi
pe pălării și umbrele
tu în alenăcu cu genunchii la gură
cu zgrîrind în piatră aridă
cu un os de rechîn
un profil de femeie.

Așteptînd ucenicii

Acum noaptea
cîstește o negură de Erebus neterocilită
în paharul de basamac
în vreme ce așteptînd ucenicii
zăbîrind în dorogitoare palam
ori înfîrînd pe la barzile de tir
vinează dublura fulgerului
în cafele de carnaval
îmi apucă auzul la cele efete celule în stingere
un corlezu innumerabil va fi
mistuindu-se în azur
îmi spun : în toate subzistă energia
imperisabilă

ca un copac”. **Lamură:** „O Bucurie mare asupra-n / voghează / — / Sintem copil ei, aleși / prin suferință / Să o păstrăm curată, / veșnic trează. / O Bucurie mare asupra-ne / veghează”.
PETRE COPOIU: Legat de poeziile din folclorul igitanilor, Zicem sintem altele de revistă, și înțelegînd pe la barzile de tir vinează dublura fulgerului în cafele de carnaval îmi apucă auzul la cele efete celule în stingere un corlezu innumerabil va fi mistuindu-se în azur îmi spun : în toate subzistă energia imperisabilă

chiar dacă trupul prăbușit în extaz o elipită
deja biblice după binecuvîntare
îmi spun sobru : trebuie să flu
să-mi aranjez cit de cit
garderoba de concepe.

Incizia patetică

Pînă la urmă trebuie la Incizie să recurgi
taie acei scărîbă cameleonice
creștează eardima semmului în zi de post
să doară, fără durere nu se intramă nimic
anestezie fte doar răcoarea
de pelin a buzelor tale
doar amintirea mânelor
doar evantului Heceati
taie acum potrivind lampă de cuarț
virma comodă legîndu-și anonimul
frica mea de ezufuzine și frica de lacrimi
înainte ca ponia să cadă
și mierla doborîsă să putrezească-n pămînt
lăta limpede potrivind lampă de cuarț
chiar dacă desupra inciziei
orbecile Ironic
chiar dacă nici o lebădă
nu-mi va dona
singe de zbor.

Fîlinda

Fîlinda azi nu-ți voi scrie vreun vers
fîlinda azi mă las pînă de vînturile vielene ale
scripturii
fîlinda azi
sint discursiv și mă gîndesc la profeza
bătrînului flautist
și-n spuma halbei văd movul hăcovian în
ondulație frîncă
fîlinda azi preajmă-aburită ca un siloz
și nu pot distinge oval frontal al culturului
și nu pot singera deasupra simbului himerici
fîlinda azi satur Ironică flămînză pe această
masă de mușama.

ril / Și oamenii-s mal negri și mal duri / La o
fereaștră-nchisă cresc florile de gur / Iar au picat
fărăni la oraș / Doar tronul a rămas pe-a
coperis stîngher / Și păsările ierții gîsesc în el,
sălas / Mai taie, doamne, coamele ninsorii / Că
pre s-au îngustat cărările în doi / Și nu mai pot
să umă căprioari / Și va-ngheta norocul în
lanul cu trifoi / Acum nu se cunoce nici dru-
murile-n sat / Greu poartă-n pîntec căprioara
tezi / Și gîndurile mele omătul le-a-ngropat /
Hăi, taie, doamne, pletele zăpeziți”. Atta, de
trăire rugătoare. Celelalte, de nimic.

CIVILIZAȚIE ROMĂNEASCĂ (LXIV)

Zimbrul Carpaților

ubese din toată inima tipologia
omului ca un; căruia îi scapă
mîntea, e loial și rezistent, cul-
tăvă frumosul și treaba făcută
nu de mîntăuții, ci pentru toată viața.
La urma urmei, cite zeci de mii de
Eminescu, Irga, Brăncuși, Vlaicu, Coandă,
Fuleacu, Babes, Părun, Gălbeneș și
s-au pierdut în negura generațiilor abuse, pen-
tru că istoria nu le-a întins o mină salvatoare,
pentru că le mureau copiii și vitele de foame, iar
ogorul trebuia apărut cu orice preț! Cite genii
potențiale s-au mîsiuit în anonim, fără gal-
găniți tribunisticilor studiiu sistemate, talente
exceptionale pe care poporul le-a născut și le-a
întors la sinul său, cumini, întrinte de viață,
fără a-și fi îndeplinit mîntea! Au ramaș în
schîmb nestematele unui folclor fără egal în
lume, au rămas steampurile de aur din Apuseni
și turbinele tehnicii populare, au rămas tradi-
țiile unei farmazonii care salvau săvîntii
de azi sint silvă, uniori, să se întorcă smerții și
de ramaș zăvălile subțiri ale Voroneștii și
calendarele dacice. Ele, și altele de acest gen,
sint mărturie peste veacuri ale materiei cenusii
exceptionale cu care darnica natură umană l-a
înzestrat din belșug, pe „lătinii de la Dunăre”.
Am făcut acest preambul pentru că prea mi
sint unui tentași să sărute mina strănăității, din
nobisim sau slugănie, făcîndu-se a uta tezaure
autohtone cu nimic mai prejos. Dacă mă
gîndesc bine, nimic din ceea ce s-a propus acest
popor n-a rămas fără izbînda — alți în dome-
nile complicate ale existenței social-politice, cit
și în privința propagării, emancipării, ridicării
dennităților umane. Incet-încet, am izbutit să
înfaștîm tot ce-am visat, cu sacrificii mari ue-
ori, dar, vorba poetului l., „nu-mi spuneti de du-
reri, sint necesare / eu nu știu nastere fără du-
reri”. Dacă în secolul trecut conștientul monu-
mentale precum Canalul de Suez și Turbul Efel
prindeau viață cu lene și respectiv, oțel
romănesc — astăzi avem și noi un Canal îpu-
nător, arcurile noastre de triumf, lăcașurile
noastre de proporții continentale. N-a fost nicî-
dată vorba de vanitate desrădă, ci de dragoste
unui popor de a-și pune apăsît semnătura pe
timpul și pe spațiul în care trăiește, ca îndic
că e capabil să se gospodărească și singur, umi-
lind toate indoliile scepticilor și răzbuind
trecutul.

O asemenea semnătură, luminosă, încandes-
centă, se pune de citeva decenți într-un dintre
cele mai vechi vetre de spiritualitate romănească,
la Cimpulung Muscel. Aici, la confluența
Transilvaniei cu Țara Romănească, istoria si-a
topit pecetea de ceară roșie pe fiecare metru de
pămînt. Există monumente atestate de pe la
anii 1200, înmînd cu sine zăvălnă Crucă a
pirzarilor, unde se preșta jurîmintul în fața ju-
rului, continuînd apoi cu testimoniile lui Basarab
Intemeietorul și ale urmașilor săi, Nicolae și
Vlaicu Vodă, sperînd numeric cu etioarele lui
Matei Basarab... Am fost în mai multe rânduri
la Cimpulung, în seama că mă voi opri și a
pe trei ani am realizat chiar un reportaj de tele-

vizione, și de fiecare dată am fost impresionat
de aura de libertate pe care această străbună
„marcă” o degajă încă din Evul Mediu timpuriu:
datorită așezării geografice, dar și a robusteții
fenomenale a muntenilor de aici, locurile au
trăit o istorie mai romnică decit altele, năvăl-
torii au împins în citeva rînduri berbecule în
porțile urbei și s-au lăsat păgubasi, obștea s-a
gospodărit singură și în bună pace, vreme de
multe sute de ani. Nu întimplător, aflat mai la
fereață de zăbucimărele din restul Țării Romăne-
ști, dumnealui boier Neacșu din Cimpulung
putea încerca acel petec de scrisoare către judele
Brasovului, informîndu-l despre mișcările tru-
pelor otomane, scrișoarea care îi tîne pe umerii
ei firavi, de hirtie cerușă și galbenă ca seul, pe
toți fărurarii de limbă și cultura romănească nă-
scuți în ultimele patru veacuri. Aici, în vecină-
tatea Crucii pirzarilor, a mormintului Cavaleru-
lui de Longo Campo, a lăcașurilor stropite cu
vinul neuitării de către Matei Basarab, aici, asă-
dar, în acest veritabil muzeu în aer liber, i-a
fost hărăzit civilizației noastre contemporane
dea viață unei bijuterii a științei și tehnicii.
Este vorba despre ARO, puternic și modernul
autoturism de teren construit în întregime de
specialiștii romăni, aflat într-o sustinută acțiune
de dieselizare. Desi face parte din altă gamă
sentimentală, dintr-o altă ordine a lucrurilor
decit comorile istoriei, invocate anterior, această
minune a muncii grădite, în limbajul ei specifi-
c, despre absolut același lucru: forța creativi-
tății romănești. Și nu ca fadă nici un act de curioz-
itate față de generațiile mai noi decât prezice și
odinoară, începînd cu 1885, aiei era o fabricuță
de hirtie, îmbibată de ulei și de fum, unde ulterio-
ri s-au mesterit lacete și foarfecile de vie
toată a început, asădar, odată cu noua prinduire
după 23 August 1944. În anul 1934 aici au fost
asamblete primele motocicletote romănești, marca
I.M.S. În mod firesc, treptat a venit și ideea

CONFABULE

Vara cînd tremură lumina și cînd dimineața este de argint vara
De pare că nu mai respirăm decit în gînd pe malul mării
Privind cum cad în valuri pescărușii.

Julian Neacșu

construirii unui autoturism autohton, ceea ce
avca să se întimplă în 1937, în aer liber, sub co-
vorna unui nuc care mai dă răcoare și astăzi —
procesul tehnologic a avut loc acolo, în cea mai
mare parte a sa, întrucît hătele se aflau în re-
cetă în bucătăria de la Căminul lui ARO, în
Strămoșii lui ARO, acel prim produs al cule-
zantiei tehnice locale, se află la loc de cinste în
micro-muzeul uzinei, ca și butucul arbălec pe
care se curbau și sletuia aripile. După acel
M-37 (care are astăzi toate atribuțiile unui auto-
turism de epocă) a început să se facă la Mica
Publicitate pentru filmări) au venit M-59, M-48 și
și, începînd cu anul 1965 — marcat de istoricul
Congres al IX-lea al Partidului — ARO 24 și
ARO 10. Au lansat se vor face, iată, trei decenii
de cînd urmașii agriculturii și păștorilor sub-
carpațici, care au zborit prin invadatorilor la
Poșada, au început să pună pe picioare acest
fabulos produs, pe care strănăitatea îl numește
„Zimbrul Carpaților”. Cartea de vizită a autotur-
rismului născut la Cimpulung de Muscel este
de-a dreptul excepțională: în 1972 își începe
drumul prin lume, la un rally desfășurat în Co-
lumbia, unde de ocazie pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau
absolută” la un Test Internațional desfășurat în-
tr-o carieră de piatră din Munții Pădurea Neagră,
din R. F. Germania; în 1973 ocupă locul I la
un mare rally găzduit de S.U.A., la care au
participat 90 de echipa pe pînă în luna „Zimbrul
Carpaților”; în 1973 cucereste titlul de „Steau

„Pentru tineri, problema păcii are importanța cea mai mare“

Yasuni Inoue. S-a născut la 6 mai 1907, în insula de nord a Japoniei — Hokkaido, unde tatăl său era medic militar. A studiat literale la Universitatea din Kioto. Si-a început activitatea ca reporter la ziarul Mainichi. A publicat versuri (10 volume), romane (peste treizeci), eseuri, traduceri. A obținut premiile literare prestigioase.

Opera lui de prozator stă sub semnul optimismului, eroii sînt personalități conștiente de valoarea lor umană și pasiunile lor sînt legate de demnitatea personală a ființei. Istoria și ficțiunea se întrepătrund — multe din cărțile sale fiind rezultatul unor laborioase cercetări istorice proprii și a unor călătorii, de studii și documentare, asidue. 1980., februarie 25. Pentru a doua oară, acasă la Yasuni Inoue: Să facem mai întâi câteva fotografii. În grădina, să facem fotografii. Să se vadă biblioteca prin fereastra-perete. Și zăpada din grădina să se vadă. E rămasă de la precedenta vizită, de acum 3 săptămîni. A fost o iarnă stranică la Tokio. În Tokio toată lumea vorbește numai despre zăpadă. Anul acesta a nins de șapte ori, Nemaipomenit. Așa ceva nu s-a mai văzut de zece de ani. Prima vizită: simbătă, 4 februarie. Era sărbătoarea Sinbun, adică începutul primăverii: „Oni wa soto! Fuku wa uci!“ Aruncînd cu boabe de daizu (= soia), doamna Inoue a refăcut ceremonialul pe care zeii de milioane de japonezi îl săvîrșesc în casele din arhipelagul în acea zi. Aruncă boabe de soia afară, pe fereastră și strigă: „Oni wa soto!“ („Necuratul — afară!“). Aruncă, din grădina, boabe în casă și strigă: „Fuku wa uci!“ („Norocul în casă!“). Stăm așezați în salonul-biblioteca, ce-și prelungește o aripă în grădina și alta în biblioteca propriu-zisă. Un pahar de horicîn din Tera Cicului.

L. Petrina: Acum trei săptămîni mi-ai spus că romanul Wawa haha no ki (Zilele măicutei mele) este creația la care îți e cel mai mult dintre toate lucrurile dumneaovăstră. Vă rog să începem convorbirea noastră plecînd de la acest roman.

Y. I.: Cam în vremea cînd tata, în vîrstă de optzeci de ani, se apropia de sfîrșit, măicuța mea a început să îmbătrînească și ea, să devină uitucă de cap — atama za bokete kimasita. Bokere, cuvîntul acesta definește situația unui bătrîn care uită o seamă de lucruri și, pe de altă parte, același lucru îl spune mereu și mereu. E o boală și asta, și tare grea. Deci această situație, senilizarea, noi, în japoneză, o definim cu verbul „bokere“. În cuvîntul acesta, în limba noastră, cel puțin, se cuprinde și mult dispreț și desconsiderare. „Asta s-a senilizat“, „Baba aia a îmbătrînit de tot“, „Moșul asta uită de la mîna pînă la gură“. Deci, cuvîntul conține dispreț. Măicuța mea a devenit uitucă de tot cître 80 de ani. Sigur că era uitucă, dar pe mine mă întrista tare mult să-i aud pe unii și pe alții spunînd despre ea că-i uitucă, îi uitucă. Și m-am tot frîmîntat cum s-o apar cumva de disprețul oamenilor. Astăzi, m-am ajuns să uit să scriu și eu, ce-i cu treaba asta, cu senilizarea unora. Și am început să urmăresc zilnic, în amănunt, cum și de unde vine starea asta la măicuța-mea. Ce e și de uitarea, care este adevărata ei construcție, de unde vine și cum se instăpînește senilizarea. Și toate acestea le-am scris în Zilele măicutei mele, de fiu al dumisale. În acest fel, am ajuns să urmăresc cu atenție starea măicutei din vremea cînd a început să devină uitucă pînă s-a petrecut din viață. Și, înregistrînd totul cu acuratețe, am ajuns să realizez și eu, ce-i în intenția acestui roman în acest roman am fost preocupat să o apar pe mama mea, să o apar de vorbele rele ale unora și altora. Așa am ajuns eu să scriu romanul Wawa haha no ki — Zilele măicutei mele.

Cum vă spunem cînd ne-am văzut data trecută, mama mea a fost o femeie foarte vrednică, cu mult bun simț și avea o personalitate puternică. Tot o ocară, o certau; nu o înțelegeau. Eu m-am gândit să o apar.

L. P.: Ai apar astfel toate mamele noastre. Romanul dumneaovăstră vine să-i aperse pe părinții noștri. Și cum fiecare sîntem și Părinte și Fiul, ne apară pe unul față de altul, ne apară pe fiecare.

În ziua cînd am terminat de citit romanul dumneaovăstră, într-o duminică după-amiază la televiziunea japoneză se rețea despre sărbătorile zilei dedicate ajungerii la majorat. 1.600.000 de tineri japonezi împlineau 20 de ani — a-nunța cîntăcînel. Pe ecran, apăru figura unui tînăr, din Osaka. Și eram curios: cu ce s-o fi distins el, înaintea sa, ca să-l poartă la generației sale, în fața milioanele de telespectatori? Prima imagine: un tînăr, cu trăsături hărbătești, conturate, îi dădea de mincare, cu lingura, unui bătrîn. Apoi se infățișu imaginea despre cum se îngrijește el de bătrîn, cum se dedică alinării suferințelor lui. Simpla coincidență? Pentru mine: (semnificați) agreabil!

Y. I.: Să terminăm dumneaovăstră romanul meu (în care încerc să dezvolt problema raporturilor dintre tineri și bătrîni), în ziua cînd se sărbătorește intrarea tinerilor în rîndul adulților — iată un lucru ce mă emoționează profund! Iar faptul că în ziua cînd s-a sărbătorit majoratul tinerilor, televiziunea a prezentat preocuparea unui tînăr de a fi de folos unui bătrîn, de a aduce un ston de ferice în viața bătrînilor neputincioși, este, de asemenea, o coincidență emoționantă.

Tînărul care împlinește astăzi 20 de ani va fi cîndva, peste o jumătate de secol, el însuși, bătrîn. Așa vor ajunge, cîndva, știm, toți tinerii, cu toții vor îmbătrîni. E soarta oamenilor, aceasta. Și pe nici unul nu-l ocolesc bătrînețele!

De aceea mi se pare un lucru minunat că în ziua cînd își sărbătorește majoratul, tinerii să se gîndească la oamenii bătrîni, să fie preocupat cum să fie de folos bătrînilor. Astăzi cred că intrăm într-o epocă în care toți oamenii din lume, că sînt tineri sau de vîrstă mijlocie, mergînd și ei spre bătrînețe, trebuie să se gîndească serios la problemele oamenilor bătrîni. Apar cărți despre problematica bătrînilor, se face fel de fel de planuri — în funcție de situația fiecărui țări, dar ce mi e important lucru este că tinerii să fie conștienți de situația celor bătrîni și să acționeze pentru a le asigura condiții să-și încheie viața cu mai fericit. Omul se naște, lucrează cîțiva ani, aduce pe lume prunci după ce se căsătorește, își crește pruncii, mai trăiește cîțiva ani și apoi, unul mai repede, altul mai încet, îmbătrînește. Cînd îl ajung bătrînețele, cite unul devine hăbăuc, se turtește, se senilizează, altul nu; unul ajunge ca nu-l mai țin picioarele să umble, la altul salele îi slăbesc și nu poate sta drept. Pe nici unul nu-l ocolesc bătrînețele și nezarurile bătrînelor. De aceea, zic, mi se pare că intrăm într-o epocă în care va trebui ca toți oamenii să abordeze mai serios îmbătrînirea și cele ce tin de ea. Nu mai putem să ne mulțumim cu cercetările și preocupările pe care le are un specialist sau altul față de acest fenomen. Toți oamenii trebuie să se preocupe cu deplină seriozitate, pentru că e o chestiune care ne privește pe fiecare direct, la un moment dat din viață. Mi se pare, deci, inspirată și fructuoasă lezarea preocupărilor specifice sărbătorii zilei majoratului de problemele vieții bătrînilor, de gîndul că ajutorarea bătrînilor este o datorie generală.

L. P.: Romanul dumneaovăstră pledează cu argumente artistice pentru același crez.

Y. I.: Această idee a stat și la baza romanului pe care l-am scris: Zilele măicutei mele. Eu am scris despre propria mea mamă, dar gîndul meu a fost să lărgesc orizontul și să curcînd întreaga problematică a raporturilor dintre tineri și bătrîni. Am scris numai despre mama mea. Dar problema nu e a mea sau a unuia. Noi vedem astăzi prezentă peste tot problema oamenilor în vîrstă. Sînt foarte fericiți să știu că romanul dumneaovăstră pledează citit de multă lume. Și dacă citind acest roman, oamenii se gîndesc mai cu atenție și seriozitate la problema bătrînelor, se întrebă ce înseamnă să intri în vîrstă bătrînelor neputincioase, dacă se ajunge ca romanul meu să genereze o asemenea reacție — eu sînt tare mulțumit în sufletul meu.

L. P.: În țara mea este o veche tradiție în creșterea copiilor în respectul față de cei mai în vîrstă, față de părinții lor, față de profesorii lor, față de bătrîni, în general. Dumneaovăstră știți că din România a pornit ideea organizării Anului Internațional al Tineretului, că este o idee a președintelui României, Nicolae Ceaușescu.

Y. I.: Am auzit că în România se acordă foarte mare atenție instruirii tineretului, că depuneți sustinute eforturi pentru educarea tinerii generații. Vă exprim, din inimă, respectul meu deosebit față de aceasta. De fapt, rolul principal, real, în rezolvarea problemei este citit de multă lume. Și dacă citind acest roman, oamenii se gîndesc mai cu atenție și seriozitate la problema bătrînelor, se întrebă ce înseamnă să intri în vîrstă bătrînelor neputincioase, dacă se ajunge ca romanul meu să genereze o asemenea reacție — eu sînt tare mulțumit în sufletul meu.

L. P.: În țara mea este o veche tradiție în creșterea copiilor în respectul față de cei mai în vîrstă, față de părinții lor, față de profesorii lor, față de bătrîni, în general. Dumneaovăstră știți că din România a pornit ideea organizării Anului Internațional al Tineretului, că este o idee a președintelui României, Nicolae Ceaușescu.

fost animată de dorința de a fi și de a trăi în ferice, în pace. Dar aceste aspirații rar și-au găsit loc în lume. Nici azi nu putem să spunem că e pace și ferice în lume. Undeva, tot timpul, pe pămîntul acesta, cu siguranță e un război. Să facem totuși pentru a depăși epoca aceasta de neînțelegeri între oameni, de ură reciprocă și omoruri, să-i punem capăt odată pentru totdeauna, cit mai repede. Cine poate realiza aceasta? Numai și numai: tineretul! Noi am trecut. Tineretul trebuie și poate să facă eforturi cu șanse de izbîndă pentru întemeierea unei societăți pasnice în interiorul statelor și a unor relații internaționale de pace între națiuni. Aceasta este dorința mea, a celor de vîrstă mea față de tineretul Japoniei, în acest spirit am năzuit să-l creștem, să-l îndemnăm înspre aceste direcții de acțiune.

Preocuparea președintelui României pentru întărirea păcii în lume, înțelegerea importantelor misiunilor tineretului și strădania de a promova înalte idealuri de înțelegere și pace în rîndurile tineretului, ale întregii lumi, mi se pare o splendidă contribuție la o lume mai liniștită, mai bună și mai sigură. Așa dori ca același lucru să fie făcut și în Japonia.

L. P.: Vă mulțumesc pentru aprecierile la adresa României, pentru gîndurile și nădejdiile frumoase ce le puneți în tinerile generații.

Discuția a continuat. S-a evocat rolul literaturii în formarea conștiințelor animate de dorința de mai bine, de înțelegere și cooperare între popoare.

Organizator al Congresului de la Tokio al PEN-Clubului și președinte al PEN-Club-ului, Yasuni Inoue și-a exprimat părerea privind rostul întîlnirilor dintre creații spirituale, necesitatea cunoașterii reciproce dintre scriitorii din diferite țări. Sînt oportune schimburi de informații și omîni, identificarea unor căi și mijloace adecvate pentru ca scriitorii să poată contribui la promovarea idealurilor de ferice ale oamenilor, la construirea unor legături de respect și concurență pașnică între state, cu mijloacele specifice ale artei.

L. P.: Istoria joacă în creșterea dumneaovăstră un loc aparte. Și nu numai istoria Japoniei...

Y. I.: Eu am scris cîteva romane inspirate din trecutul Japoniei mele. Și am scris și romane măsute din realitățile istorice comune poporului japonez și altor popoare, cu care am avut legături. Am scris și pe teme privind istoria altor popoare. Multe romane am scris inspirate din momente comune în istoria Japoniei și a Chinei. Între Japonia și China au existat din vechime relații născîndu-se a apropiate, izvorite din simpatie, învaluite în dragoste. Japonia a dorit să preia, din China, civilizație în mod masiv. Și la această dorință nici nu s-ar crede azi cu cîtă generozitate lumii cu cercetările și preocupările pe care le are un specialist sau altul față de acest fenomen. Toți oamenii trebuie să se preocupe cu deplină seriozitate, pentru că e o chestiune care ne privește pe fiecare direct, la un moment dat din viață. Mi se pare, deci, inspirată și fructuoasă lezarea preocupărilor specifice sărbătorii zilei majoratului de problemele vieții bătrînilor, de gîndul că ajutorarea bătrînilor este o datorie generală.

L. P.: Și între România și Japonia sînt relații vechi. V-am vorbit de Milecu, de cele seriale de el despre japonezi acum peste trei sute de ani. Legăturile par încă mult mai vechi.

Y. I.: Astea ar merita să fie cunoscute. Cum am mai vorbit, mi-ar plăcea să scriu un roman cu teme din istoria românilor. Eu cred că, studiînd cu atenție istoria celor două popoare, a unor legături și interesuri. Și acest tînăr, înțelegînd în Japonia au cimentat legăturile dintre cele două popoare. Această legătură a jucat un rol foarte important în istoria japono-chineză. Eu m-am străduit să luminez dimensiunea acestui fenomen prin intermediul romanului. De aici a ieșit unul din romanele mele.

L. P.: În România și Japonia sînt relații vechi. V-am vorbit de Milecu, de cele seriale de el despre japonezi acum peste trei sute de ani. Legăturile par încă mult mai vechi.

Y. I.: Astea ar merita să fie cunoscute. Cum am mai vorbit, mi-ar plăcea să scriu un roman cu teme din istoria românilor. Eu cred că, studiînd cu atenție istoria celor două popoare, a unor legături și interesuri. Și acest tînăr, înțelegînd în Japonia au cimentat legăturile dintre cele două popoare. Această legătură a jucat un rol foarte important în istoria japono-chineză. Eu m-am străduit să luminez dimensiunea acestui fenomen prin intermediul romanului. De aici a ieșit unul din romanele mele.

L. P.: În România și Japonia sînt relații vechi. V-am vorbit de Milecu, de cele seriale de el despre japonezi acum peste trei sute de ani. Legăturile par încă mult mai vechi.

Y. I.: Astea ar merita să fie cunoscute. Cum am mai vorbit, mi-ar plăcea să scriu un roman cu teme din istoria românilor. Eu cred că, studiînd cu atenție istoria celor două popoare, a unor legături și interesuri. Și acest tînăr, înțelegînd în Japonia au cimentat legăturile dintre cele două popoare. Această legătură a jucat un rol foarte important în istoria japono-chineză. Eu m-am străduit să luminez dimensiunea acestui fenomen prin intermediul romanului. De aici a ieșit unul din romanele mele.

L. P.: În România și Japonia sînt relații vechi. V-am vorbit de Milecu, de cele seriale de el despre japonezi acum peste trei sute de ani. Legăturile par încă mult mai vechi.

Y. I.: Astea ar merita să fie cunoscute. Cum am mai vorbit, mi-ar plăcea să scriu un roman cu teme din istoria românilor. Eu cred că, studiînd cu atenție istoria celor două popoare, a unor legături și interesuri. Și acest tînăr, înțelegînd în Japonia au cimentat legăturile dintre cele două popoare. Această legătură a jucat un rol foarte important în istoria japono-chineză. Eu m-am străduit să luminez dimensiunea acestui fenomen prin intermediul romanului. De aici a ieșit unul din romanele mele.

L. P.: În România și Japonia sînt relații vechi. V-am vorbit de Milecu, de cele seriale de el despre japonezi acum peste trei sute de ani. Legăturile par încă mult mai vechi.

Y. I.: Astea ar merita să fie cunoscute. Cum am mai vorbit, mi-ar plăcea să scriu un roman cu teme din istoria românilor. Eu cred că, studiînd cu atenție istoria celor două popoare, a unor legături și interesuri. Și acest tînăr, înțelegînd în Japonia au cimentat legăturile dintre cele două popoare. Această legătură a jucat un rol foarte important în istoria japono-chineză. Eu m-am străduit să luminez dimensiunea acestui fenomen prin intermediul romanului. De aici a ieșit unul din romanele mele.

L. P.: În România și Japonia sînt relații vechi. V-am vorbit de Milecu, de cele seriale de el despre japonezi acum peste trei sute de ani. Legăturile par încă mult mai vechi.

Y. I.: Astea ar merita să fie cunoscute. Cum am mai vorbit, mi-ar plăcea să scriu un roman cu teme din istoria românilor. Eu cred că, studiînd cu atenție istoria celor două popoare, a unor legături și interesuri. Și acest tînăr, înțelegînd în Japonia au cimentat legăturile dintre cele două popoare. Această legătură a jucat un rol foarte important în istoria japono-chineză. Eu m-am străduit să luminez dimensiunea acestui fenomen prin intermediul romanului. De aici a ieșit unul din romanele mele.

L. P.: În România și Japonia sînt relații vechi. V-am vorbit de Milecu, de cele seriale de el despre japonezi acum peste trei sute de ani. Legăturile par încă mult mai vechi.

Y. I.: Astea ar merita să fie cunoscute. Cum am mai vorbit, mi-ar plăcea să scriu un roman cu teme din istoria românilor. Eu cred că, studiînd cu atenție istoria celor două popoare, a unor legături și interesuri. Și acest tînăr, înțelegînd în Japonia au cimentat legăturile dintre cele două popoare. Această legătură a jucat un rol foarte important în istoria japono-chineză. Eu m-am străduit să luminez dimensiunea acestui fenomen prin intermediul romanului. De aici a ieșit unul din romanele mele.

L. P.: În România și Japonia sînt relații vechi. V-am vorbit de Milecu, de cele seriale de el despre japonezi acum peste trei sute de ani. Legăturile par încă mult mai vechi.

Y. I.: Astea ar merita să fie cunoscute. Cum am mai vorbit, mi-ar plăcea să scriu un roman cu teme din istoria românilor. Eu cred că, studiînd cu atenție istoria celor două popoare, a unor legături și interesuri. Și acest tînăr, înțelegînd în Japonia au cimentat legăturile dintre cele două popoare. Această legătură a jucat un rol foarte important în istoria japono-chineză. Eu m-am străduit să luminez dimensiunea acestui fenomen prin intermediul romanului. De aici a ieșit unul din romanele mele.

L. P.: În România și Japonia sînt relații vechi. V-am vorbit de Milecu, de cele seriale de el despre japonezi acum peste trei sute de ani. Legăturile par încă mult mai vechi.

Y. I.: Astea ar merita să fie cunoscute. Cum am mai vorbit, mi-ar plăcea să scriu un roman cu teme din istoria românilor. Eu cred că, studiînd cu atenție istoria celor două popoare, a unor legături și interesuri. Și acest tînăr, înțelegînd în Japonia au cimentat legăturile dintre cele două popoare. Această legătură a jucat un rol foarte important în istoria japono-chineză. Eu m-am străduit să luminez dimensiunea acestui fenomen prin intermediul romanului. De aici a ieșit unul din romanele mele.

L. P.: În România și Japonia sînt relații vechi. V-am vorbit de Milecu, de cele seriale de el despre japonezi acum peste trei sute de ani. Legăturile par încă mult mai vechi.

REVISTA STRĂINĂ

„ERA O VREME — scrie „The New York Times“ — cînd scriitorii ca O'Neill, Williams sau Miller se aflau în centrul vieții intelectuale a țării, cînd cele mai importante piese montate pe Broadway erau primite cu comentarii și discuții aprinse la fel ca romanele cele mai noi, ca expozițiile sau ca spectacolele de balet. Astăzi teatrul nu mai prezintă un interes deosebit, el formează un fel de ghetto al culturii. În majoritatea ziarelor se scrie despre teatrul la rubricile cele mai înguste. Cîntărește puțin în discuțiile marilor reviste culturale fără să găsească cea mai mică remarcă privitoare la dramaturgia americană în viață. Din acest punct de vedere creațiile de film o duc mult mai bine! În categoriile de esuri literare — cum este cazul recentii tiparilor cărți „A înota la țarm“ a lui John Updike, numele dramaturgilor nu apar în ciuda faptului că aceștia au aceleași probleme ca și colegii lor romancieri. Ar fi greu să reprogramăm teatrul ca pe un spectacol de circ, o matematică dacă pînă și eseistii — ca Susan Sontag, Elisabeth Hardwick, Gore Vidal sau Mary McCarthy s-au desis demulț de teatru. Dar poate că cea mai tipică exprimare pentru actuala stare de lucruri este cea a regizorului Jonathan Miller, în același timp și actor care a jucat pe Broadway. Acesta, răspunzînd în cadrul unui interviu la întrebarea „ce rol are astăzi Broadwayul pentru teatrul contemporan?, a spus: „Aș spune că Broadwayul nu mai face decât paralele. Este pur și simplu într-o decadere totală. Oamenii nu se mai duc astăzi pe Broadway pentru a găsi personaje cu trăiri profunde...“

SE ÎMPLINESC anul acesta 125 ani de la nașterea lui Rabindranath Tagore (1861—1941), considerat drept cea mai reprezentativă personalitate a culturii indiene moderne. A scris piese de teatru, romane, povestiri, eseuri, articole filozofice, cărți de popularizare a științei, dar poezia a fost cea care l-a exprimat cel mai profund și mai exact. El a reușit să folosească ca mijloc de expresie în vîntoare maleabilitatea și melancolitatea limbii bengali, limba maternă, și să creze poezii și poeme care umlesc și farmecă prin simplitate și profunzime. Creația de la muzicalitate la muzică nu-l cădea mai lungă, Tagore a compus peste două mii cîntece sînt de melodii și cîntec precum și câteva opere muzicale, în care s-a îmbinat cu măiestrie muzica indiană clasică cu cîntecurile populare bengaleze și cu muzica europeană, creînd așa-numita „muzică rabindranath“. Este gîndul compozitorului lumii „al cîntecului — fost ales de două state — India și Bangladesh — pentru a fi imn național...“

În anul 1913 a obținut Premiul Nobel pentru literatură, fiind primul scriitor asiatic distins cu acest înalt premiu. Odată cu aceasta și-a asumat o mare responsabilitate față de marile probleme ale omenirii, mîlînd în principal pentru îmbunătățirea relațiilor dintre europene cu India, în special în domeniul relațiilor culturale. Poezia a continuat însă să fie îndelungă și de căpătîie, căușînd și gîndînd în permanență noi forme de exprimare, adîncînd mesajul umanist al poeziei sale, drumul spre oameni, pentru exprimarea

cit mai deplină a trărilor lor interioare și a relațiilor sociale. A fost unul dintre primii scriitori ai lumii care a avertizat asupra pericolului fascismului și a fost primul președinte al Ligii indiene împotriva fascismului — exprimîndu-și încrederea că al doilea război mondial nu se va putea termina decît cu înfrîngerea fascismului.

CARICATURISTUL CUBANEZ Alberto Morales Añubal este autorul unei performanțe rarisime, dacă nu cumva unice, la numai douăzeci și opt de ani este eligibilul a 57 premii naționale și a 7 premii internaționale între care și premiul special al celui de-a IV-a Biennale de umor de la San Antonio de los Baños. Toate acestea au făcut ca el să fie considerat printre cei mai reprezentativi artiști plastici-caricaturisti din Cuba. Lucrează în redacția revistei de satiră și umor „DDT“ din Havana. „Sîntem opt și toți nu străduim să reacționăm dinamic la nevoile societății noastre, să participăm activ la îndepărtarea cauzelor de lucruri necorespunzătoare. Atelierul lor este biroul din redacție sau colțușul din jumăla. Atîd el lucrează nu numai pentru „DDT“, dar și pentru alte publicații cum sînt: „Primo Latinoamericana“ sau „Cuba International“, pentru televiziunea precum și pentru teatru. În anul 1985 revista „DDT“ a fost distinsă cu titlul de „Maestru al umorului cubanez“. În același an revista a obținut, în Italia, Premiul Internațional de satiră politică și umor. Oamenii nu se vor sărbători doar ale cîinci reviste de satiră și umor din strătînat.

Practic nu există eveniment sau fenomen în viața națională sau internațională la care Añubal să nu reacționeze în stilul său caracteristic. Unul din ciururile lui cele mai mari este televiziunea, unde boala oamenilor de a sta cu capul în televizor.

DACĂ AR FI TRAIT, MARELE REGIZOR SOVIETIC SERGHEI GHEBANIMOV, artist al poporului al U.R.S.S., ar fi împlinit în luna mai a acestui an venerabila vîrstă de optzeci de ani. În toamna anului trecut el își făcuse încă o mulțime de planuri, gîndindu-se pe care le-a împărtășit noiștrii, ziarului „Pravda“, „Literaturnia gazeta“, „Nedelnia“. „Spiritu de bază al unei culturi reprezentată în primul rînd literatură, cartea și nu trebuie să permitem ca locul ei să fie luat de televiziune. Chiar dacă pînă acum s-a ardevert că televiziunea nu a reușit să elimine cartea, așa cum se presupunea, eu nu m-aș grăbi cu concluzii prea optimiste pentru viitor. Oamenii vor, dar ce? Literatură autentică sau de divertisment? La fel ca în prezent, cine și o altă întrebare: la ce se vor uita oamenii?“

Cinematografia noastră ar trebui să se gîndească cum să se aperse de pătrunderea ideilor în țara noastră să combatem maximele prostetii care au pătruns în modul nostru de viață și care au devenit percepute morale pentru unul din scopurile noastre. De pildă, în gustul nostru se discută și că fiecare are gustul său. Gustul trebuie discutat, el este o categorie socială și morală, nu numai un estetică. Este nevoie să se înțeleagă că gustul trebuie dirijat sîndu-se proceselor ecologice! Aș spune că în acest caz se poate vorbi despre ecologie, despre ecologia personalității, de păstrarea valorii ei etice.“

UN POET - O LUME

Ivan Franko (II)

Cicluul Sonetelor de închisoare este conceput de Ivan Franko sub vîdita influență a Infernului lui Dante. Numai că, spre deosebire de marele florentin, Ivan Franko descrie în sonete cu iz pamfletar o închisoare reală

☆ ☆ ☆
Cînd lupul rupe oia nu întriță.
De asta-i lup, mișelnic și lîlhar.
Dar dacă boala în loc de lărbă s-ar
Hrăni cu sînge în trîlții de rigă ?

☆ ☆ ☆
Că-i val de întuneric un popă în sutană,
Că unu-n frae bae sînge-n loc de bere,
Că fărîșul-i azîmă cu fier,
Poveștile s-adună într-o ramă...

☆ ☆ ☆
Dar mai puternic doare cînd
Cu cîntecul ar copera arama,
Înfrîcșoșii de foc gheeni
Aici înăpse, după mine, drama
Christosilor înconunați cu spîni
Și a Pilaților spîndu-se pe miini.

☆ ☆ ☆
Te-ai îmbrăcat, țărane, în strai de cavalier.
Te apară de grații armurile și marea ?
De ce-al schimbă greotul puma de fier,
Pe dalta extrinșă a maistrului Petrarca ?

☆ ☆ ☆
Cum să lovești crăciul univers
Cînd te-ai acum de scînteieri de criță,
Iar cîntecul amar și fulgerul din vers,
E elinchet de pahar în mîini de crîsmîrită ?

☆ ☆ ☆
Cedează piatra chiar de e sunar,
Iar serpenții în unde se revărsă,
Ecolul dur al sîncii de inimă s-anișă,
Apoi îșnește cîntec zburînd către lumină.

☆ ☆ ☆
Băltoacă puluroasă în miez de continent,
Răsădită de tene, de jaf și de prosție,

Austrie, coroana îi-e putregai latent
Și mucegaiul lăra trăsnește-a violenție

Petreci în cînt de lanțuri, cătușe și lăcate,
Cîntîndu-e în floare, triumfă vocea urii
Strivindu-ne pe rînd, vîrșindu-e libertate
Ne jupuești de piele în numele culturii.

N-am cunoscut Sibirul, nici plumbul de harapnic,
Dar sîntem vîglășiți, ne vestești amaric
Cu bot de viroale adulmeci energie,
Hrănești la sîmți lăra canale și pleavă,
Iar dîrul libertății de nu-i în pribegie,
În racla ta se sînge, mai rău ca de otrăvă

☆ ☆ ☆
Ești închisore rece cu grații de oțel,
În care ferecate se zbat mereu noroade,
Nu-i gloria de mijloc, ci altceva te roade
Dorești să ai la ușa lingăii plini de zel

Ne-mpicdeai ca țăranel pe gloabă lui nerodată,
Legîndu-o pe picior aproape de căpăstru,
Mai poate doborîci să zburde în bulestru ?
Doar să necheze poate și funia s-o roadă.

Asa împedical-ai popoare, fără întregii,
Să n-auzi ce nu-ți place, pe loc unții-alegi
Și-i pui să-și scoată nehi. Cu single la vale,
Vrăjmașii pară-s prieten. Nu știu ce e

☆ ☆ ☆
În ghionturile aspre se știe că-i puterea,
Izvor mirsav de cloacă a premăriilor tale...

☆ ☆ ☆
Prezentare și traducere de Stelian Gruiă

ACASA Tiptil, luna august...

neptun. Ultima zi a lui iulie. Ieri a plouat torențial și a trăsînit năpraznic în apele Mării, în lutul stepii. Furtuna din largul Mării! Mi-ar trebui două aripi imense ca să v-o aduc vie în pragul sufletului și, val, nu le simt crescîndu-mi! Și mi-ar mai trebui culorile din copurile cu pierșoși, creșta aurie și perla neagră de pe toate drumurile Dobrogei ca să vă spun cum se topeau în fulger riuri de marmură tandrafier, prefăcîndu-se în uleturi vrăjite în care cleocotea apoi, clădite din vult, melancolii și spaimă, trenuri numai în cer cunoscute. Imi înghețaseră dinții, parcă prea adînc infipți în inima destinului, timpul nu mai avea îndurări, era în afara oricărei dorinți și oricărei pierderi, și un lup nemernic, sălînd în flăcări yerzi numai la mijlocul depărtărilor, urla cu gura veșniciei, lepădînd povești fantastice și de nedescifrat. Furtuna și Marea intraseră într-o stare de beție ireponsabilă. Triumfuri vinete, gloria înegurării. Ascuns în casă o priveam, pedepsindu-mă, șînd prea bine că ceea ce vedeam era netăcerea morții, lipsită de pudorarea zelor înfrîți în cumpăna de rod. Trăiam cu toate simțurile devălmășia voluptății că adevărul vieții trece pe deasupra lumilor și chiar pe deasupra lui însuși. Sufeream povara unei bărbății care nu-și va găsi nicodată sexul opus și eram în același timp într-o totală secetă a minții. Știam că Marea mă cugetă și-mi soarbe nălacirile, chiar și pe cele risipite-n anii cînd nu scriam și nici nu aveam de gînd să scriu și limpezam argint în prunduri de lună sau pe largi bulevarde de brumă. Izbîdă de furtuni, Marea ne asumase de-a-ntrăgul, oameni și pămînt, dor și zvon și mireasma plecărilor neîmplinite.

Pe cînd ploala orna arborii grădinii cu desăcături fluide, la malul Mării a izbucnit i-păiul unui copil și poate o sută de înși s-au repezi să-l smulgă din lacrima desperării — nîmie mai frumos și mai dătător de speranță ca spiriul de solidaritate umană — ca să descopere cu toții fericiți că băiatul punea în circulație versiunea cuceritoare a furtunii: dansul în margine de val, dansul ca expansiune a vieții din inima parea plină și peste care se legănau complexe pescăruș, albatrosul, rața sălbatică. Sau poate, dansînd în ploaie, el corecta silniciile furtunii, dînd sens tainelor din noi, devărsînd apologia vieții și spiritualitatea Mării.

Acum o din nou liniște. Pe un deal magic, luat în primire de vrăbii și presuri, înconjurat cu funii nevăzute de greieri, șîrînd, crîni de policoșari care, ieri, se întunecaseră, cuprîni parcă de patima orhideelor orbe de la tropice, leagăna iar pe gard potire albe, sîngerii, galbene.

Un vînt insolent, care tot o ia la sănătoasă și se-nțorește trăgînd de moș prepelecăurile de la bostănișii din stepă, deschide cărări rotitoare prin iarbă. Prin ele, călînd cu tălpile goale, tiptil, luna august suie pe veranda acoperită de meri.

Fănuș Neagu

Redactor șef: Nicolae Dan Frunteleata, Mihai Ungheanu (redactor șef adjunct), A. I. Zoinescu (secretar responsabil de redacție)

REDACTIA: București, Piața Șteinei nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 113, tel. 30 74 95
Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTEINEI